

**'Sëedhε 'ö dho -Zlan -bha mε
-nu 'wo
Eblö
'ka -an 'piö 'ö □nε**

¹ Kë- wo 'kpa bhë -Zlan -yö 'wun -blεε kwa 'bhεma -nu -dhë □plëözë 'ka □bɔa' ö -wodhiölomε -nu -ta -sü 'ka; 'yö kë- wo 'dhö bhë 'sa, -yö □blεε 'dhö -kɔ □suu'- 'saadhö -ta.

² Yö □ga 'ö yi -kaanta 'kwa -an 'gü □nε 'ö □ya bɔ ö Gbö 'gü 'ö □ya 'wun □blεε'- kwa -dhë 'zü bhë. -A Gbö 'ö 'dhö bhë □nε 'ö bɔ -a 'gü 'ö pë 'plε -da, 'ö- sü 'ö- -ya pë 'plε Dëmε 'ka.

³ Yö □nε 'ö -Zlan -bha 'tɔbhɔdhe 'bhü 'dhö -a 'gü. Yö □nε 'ö -Zlan -bhɔa giagia 'ka, 'ö- -kɔ 'dhö pë 'plε -gɔ -a -wo 'piigbeezë bhë -a 'ka. Yö bhë □nε, □dhε 'ö □ya yën mε 'bhee- -nu -bha 'wun yaa -nu -bho -an -bha -sü -bha, 'ö -ya -sü 'ka -Zlan 'ö -ya -sü 'ka -kɔ -mɔ 'wuën- -sü 'saadhö -ta bhë -a -kɔ -së 'gü dhang- 'gü.

'Wun 'ö -gban Yesu Klito -bha -kë □va -Zlan -bha bɔmε -nu -ta -sü -bha

⁴ Yesu -bha -kë □bhlëzë -sü 'ö □zië' -Zlan -bha bɔmε -nu -ta -sü -bha bhë, -ya -kë 'ö -Zlan -yö 'tɔ 'ö □va 'ö -ziö -an -bha -ta 'ö- nu -a -dhë.

⁵ Ka gia- -ka -dhε -ga bhë 'sa! Kë- wo bhë, -Zlan yaa- pö do ö -bha bɔmε -nu 'wo bhë -a mε do -dhë do □nεε: *Bhi □nε 'ü n Gbö 'ka, 'kan □dεε -bha, 'ma kë ü Dë 'ka.* Ka- -yö bhë □a? Yaa ö -bha bɔmε -nu 'wo bhë -a mε do -wun □blεε'- do □woë' □nεε:

Ma □*ne* 'a tɔɔ -a Dë, 'ö yö -de 'pö yö □*ne* 'ö tɔɔ n Gbö.

⁶ 'Kεε pë 'ö -kë □*zian*' 'ö tɔɔ, -dhe 'ö -Zlan 'dhoë- ö Gbö do 'ö- -bha 'në -blεεzë 'ka bhë -a bɔ 'kpongtaa, -ya -pö: 'Go -Zlan -bha bɔmε 'plε -wo yö wo kpɔn 'gü -a 'dhiö -a gba -sü 'ka.

⁷ Pë mε 'ö □*bεen*' -sü 'ka □*zian*' -a -bha bɔmε -nu -wun 'gü 'ö tɔɔ: -A -bha bɔmε -nu 'wo- -bha yuökëmε -nu 'ka bhë, □*ya* kë, -yö -an kë 'tëë -saa 'ka, 'ö- 'bhaa -nu □*ya* kë, 'ö- -an -kë 'siö □*ne* 'ka pö.

⁸ 'Kεε □*dhe* 'ö yö ö Gbö -bha 'yö- pö: Ü -bha □*bhɔɔ*' 'gɔ -gbloo bhë -yö -gban □*toëpö* 'ka, -Zlan; ü -bha -ya ü -bha -gludëdhe -pö bhë -a 'dhiö -sü bhë, ü- -kɔɔn -a -kɔɔn -kɔ kpengdhö 'ka.

⁹ Pë 'ö kpengdhö □*ne* 'ö- -dhɔ -yö ü -kë; 'ö 'wun yaa -dhɔ 'yaa ü kë. Pë 'ö -kë 'ö -Zlan, 'ö ü -bha -Zlan -yö ü sü 'ö □*zuögludhi* nu ü -dhë ü -ya -sü 'ka -dhe □*bhlëzë* -dhe -bha 'ö bhë. -Dhe 'ö -ya -a -bha bhë, -yö □*bhlëzë* 'ö □*zië*' -a -dhe mε 'ö ü 'bha -nu -ya -a -bha bhë -a -ta.

¹⁰ 'Yö- pö 'zü: Bhi □*ne*, n Dëmε, 'ö 'töng züdüyi 'ka, 'ü 'kpongtaadhe -kë; 'ö 'ü dhang- -pë -kë ü -kɔ 'ka.

¹¹ Pë -nu 'wo bhë -an 'gü -dhö □*siö* 'töüdhö; 'kεε bhi -zë ü -dhö to 'dhö. Pë -nu 'wo bhë -wo -dho kë zii □*ne* sɔ -nu 'dhö;

¹² ü -dho -an kpö kë □*ne* mε -sɔ kpö -kë, 'ö- mε 'ö □*ya* kë zii 'ü- bho mü 'ü- -dëü yö -a piën- □*ne* mε -sɔ -kë wo -bha. 'Kεε bhi -zë, -kɔ do 'ü- 'ka bhë □*ne* 'ü dhö toë 'pö; ü 'ka 'dho kë zii 'gbεεdhö.

¹³ -A -ga 'ka- wo bhë -Zlan -bha bɔmε -nu 'wo bhë -a dözë 'ö -Zlan □*yaa*- pö -a -dhë do: -Ya n

-kɔ -së 'gü, -yö 'dho -yö yöë yi 'a dho ü yaagüme
-nu kaa ü -bha -taa -an -ta -pë 'ka -a -bha -ε?

¹⁴ □Ya kë 'dhö kö bɔme -nu 'wo bhë, -wo -zuu
-nu □suu'- -sëezë 'ka 'ö □ya kë 'wo yuö -nu -kë
-Zlan -dhë; 'ö -Zlan -yö -an bɔ kö me -nu 'ö dhasü
dho kë -an -gɔ bhë, -waan nu -an -dhë.

2

'Wun 'ö -gban dhasü 'gblüünzë bhë -a -bha

¹ -A -wun 'gü □ne 'ö 'wun giagia ('ö -gban Yesu
Klito -bha) 'ö 'kwa- ma bhë, 'ö 'kwa dho to -klu
-sü 'ka -a -bha genngdhö, -yö kë 'dhö kö □kun
'ö 'kwa dho dho -an 'ka □gbiin kö 'kwaan- -da
□dhɔng -zian -ta;

² Ö tɔɔ tɔng dɔ -wo 'ö -Zlan -bha bɔme -nu -wo
nüë yi bhë -a 'ka (Moizö □dhia kö -ya dɔ Izlaelö
-me -nu -dhë) bhë, -a 'gü -wun -yö -kë; 'ö tɔɔ me
'ö yaa- -ya 'ti kë 'iin 'ö yaa 'wun ma -a -ta, -a 'klo
-yö -bhɔ.

³ □εε, 'ö □ya kë 'dhö, 'klobhɔdhe 'ö bhë kwa
-dho dha -a -gɔ -kɔklë 'kεε kö dhasü □va 'ö bhë
'kwa- -wun 'sü -kɔ □taa □εε? 'Kεε kö ka gia- -yö ka
'yaan □ne 'wun 'ö -gban -a -bha bhë, kwa Dëme
gia- -de -ya -blεε -blεezë 'ka. Ö me -nu 'wo- ma
'wo- -bha -kë □bhlëzë -sü -zɔn kwa -dhë.

⁴ 'Kεε kë- wo 'dhö bhë, kö -Zlan -yö 'wun bhë -a
-bha -kë 'wun gia- 'ka -sü 'gü -pë kë -na □duakëpë
-nu, -dhidhaapë -nu waa- 'wun 'gblüünzë □plëezë
kë -sü 'ka. Yö do bhë 'zü 'ö -Zuu 'slööslö -bha gbɔɔ
-nu -glu me -nu 'wo- -wun -dhe 'wun gia- -an 'ka
□ne -kɔ 'ö -dhi -a 'ka -a -dhë -a 'dhö.

⁵ 'Kεε kē- wo 'dhö bhë, -yö kē ka 'yaan □νε -dhekpaο □dhia' 'yi- -wun □bleε' -na bhë, -Zlan yaa ö -bha bομε -nu -ya -a -gο 'dhiö -με 'ka; (Yesu Klito □νε 'ö -yadhε bhë -a -bha).

⁶ Pë 'ö □βεεν' -sü 'ka □zian' 'wun bhë -a -wun 'gü -Zlan -bha 'sëedhε 'gü -ya -pö: 'Aa, (n Dë -Zlan), mεbheedhe -yö -kë -më 'ka 'yö ü -zo -yö -büö -a 'ka ε? 'Tin mεbheedhe 'kpaan -yö -kë -më 'ka 'yö ü -ya -a -wun □zοng' -ta -ε?

⁷ 'Bha- -gο □γογ' 'töng 'dεdε 'ka ü -bha bομε -nu □löö; 'bha 'töbhödhe waa- □bhlëyadhε nu -a -dhë -gludëdhε -kwaα.

⁸ 'Bha pë 'plεsen -lo -a -kο □löö. □Waa- pö -Zlan □ya pë 'plε -lo -a -kο □löö, kö pë 'plε giagia □νε 'wo -we -a 'ka; pë do 'yaa 'dhö kö -yaan 'kun -kë -a -kο □löö -sü 'ka. □εε, 'kεε kē- wo 'dhö bhë 'sa, do 'ö 'kwa- wo □νε pë 'plε -bha -kë -a -kο □löö -sü 'ö bhë yaa kē -dhö □kun kwa 'yaan 'ka.

⁹ 'Kεε pë do 'ö kwa 'yaan 'ö tογ 'töng 'ö Yesu -yö □kaa' 'kpongtaa zö bhë -Zlan -ya -kë 'tee 'ö dho -dewo 'ö- -kë ö -bha bομε -nu □löö, 'ö- 'yënnng -yö bhο, 'ö ga. -Zlan -ya -kë 'dhö ö -bha 'glusë 'gü kö -yaan ga με 'plε -wun 'gü. Do 'ö 'kwa- wo zlöö 'ö 'kwa- -ga -na □bhlëzë 'ka 'ö- 'tο 'dhö bhο -na bhë, -dhε 'ö bο -a -bha bhë 'ö bhë.

¹⁰ Bhii 'wun -mο 'kuë -sü -zë 'ö mü 'ö tογ -Zlan 'ö pë 'plεsen -kë 'ö pë 'plε 'dhö -a kwεε bhë, -yö Yesu -kë με 'ö dho bο 'klobhödhe 'gü -a 'ka με 'plεsen -wun 'gü; 'ö □dhε □ya 'go mü 'dhö, 'yö- -kë με 'ö 'wun □zαα' -sü 'yaa- -bha, 'ö dhasü nu με 'plε -dhë, kö με □plëezë -waan kē -a -bha 'töbhödhe 'gü bhë -a 'ka.

¹¹ 'Ö tογ με 'ö με -nu -bha □sοοn yaa -nu bho

-an -bha waa- me gia- 'wo bhë, -an -go -a 'gü -me -yö do kwa Dë 'ka. Pë -de 'ö -kë 'ö lë- 'yaa Yesu kë -an -dhe ö dheglu -sü 'ö bhë.

12 'Ö tɔɔ -ya -pö: (N Dë -Zlan), a -dho ü -wun □blεε'- n dhegluzë -nu -dhë. A -dho 'tan bho ü 'tɔ 'piö ü -bha me -nu -dho 'kuë- -sü ziën.

13 'Yö- pö 'zü: A -dho n -zo yö -Zlan -bha. 'Yö -dhe 'bhaa 'gü 'zü, 'yö- pö: Ma □ga 'ö yië- 'në -nu 'ö -Zlan -ya nu n -dhë 'yi -ya □nε.

14 □Dhe 'ö -kë □nε me -nu 'ö Yesu -yö -an -dhe -Zlan -bha 'në -nu bhë, -wo -kë me bheedhe 'ka bhë, 'ö ö -de -kë me bheedhe 'ka □nε -an 'dhö, -yö kë 'dhö kö -yaan bɔ ga -sü -ta kö me 'ö ga -bha 'piigbeedhe 'dhoë- -gɔ bhë -yaan 'gü □siö'- . Me bhë tɔɔ dü;

15 'iin kö me -nu 'wo -kë wo -bha -tosiadhe 'gü □nε me- -kë □nuadhe 'gü -an -bha -suö ga -dhë -sü -wun 'gü bhë -yaan kë -an dha -kɔ 'ka 'pö.

16 'Ö tɔɔ yaa kë □nε me 'wo -Zlan -bha bɔme -nu 'ka bhë □nε 'yö nu -an -dhë; 'kεε pë 'a- dɔ 'ö tɔɔ -yö -nu □zian' me 'wo Ablaamö □suu'- -ta -nu 'ka bhë -an -bha nu 'ka.

17 Kë -dewo 'dhö bhë poo, -ya -bha kö -yö bhɔ ö dhegluzë -nu -bha pë 'plε 'ka kö -yaan kë slabhomε □va 'ö me 'yena yö 'iin 'ö -to -wo 'gü -sü zë 'ka -a 'ka, ö -bha yuö -kë -Zlan -dhë -sü 'gü, kö -yaan ziö me -nu -bha □sɔɔn yaa -nu -ta;

18 bhii 'ö tɔɔ -yö -bɔ 'güdandhe 'gü 'ö- 'klo -yö bhɔ 'pö; □ya kë 'dhö kö -yö -mɔ -a -bha kö -yö nu me -nu 'ö 'güdandhe 'dhö nu -na -an -ta bhë -an -dhë.

3

*Klito 'ö -Zlan Gbö 'ka bhë -a -dɔdhe ɲyö ɲva 'ö
ɲzië' Moizö -ta*

¹ 'Wun 'ö -gban Yesu -bha 'a 'go -na -a ɲbleɛ' ɲdhia bhë -an -bha -kë 'dhö -sü -wun 'gü, n dhegluzë -nu 'ö 'ka Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'ka, ka 'ö 'ka 'we -Zlan -bha ɲdhɔɔ -wo -bha bhë, Yesu 'ö- bɔ kwa -bha slabhome ɲva 'ka, 'kwa kwa -zo yö -a -bha 'ö 'kwa- -wun ɲbleɛ' -na bhë, -ka ka 'yan kë -a -bha!

² Yö ɲga 'ö kë- wo 'dhö 'pö bhë 'sa, yuö 'ö -Zlan -ya -wun tën -a -bha bhë yaa -kɔ -a 'ka 'iin yaa 'kun -a 'ka ɲnɛ -kɔ do 'ö Moizö -yö ö -bha yuö -nu ɲkaa' -Zlan -bha mɛ -nu ziën bhë -a 'dhö bhë.

³ -Kɔ do 'ö 'kɔdɔmɛ 'dhoë- 'ka ɲva 'ö ɲzië' 'kɔ 'ö- dɔ -a -ta bhë ɲnɛ 'ö Yesu 'dhoë- 'ka ɲbhlözë 'ö ɲzië' Moizö 'ö -Zlan -bha 'kɔ 'ö- dɔ bhë 'ö- 'gü -mɛ do 'ka bhë -a -ta.

⁴ -A pö 'a- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ 'kɔ 'ö -dhö, kö mɛ ɲnɛ 'ö- dɔ; kö kë- wo 'dhö bhë 'sa, -Zlan ɲnɛ 'ö pë 'plɛ -da.

⁵ Moizö -bha 'ka -yö -to ö -wo 'gü -Zlan -gɔ kɔɔ -dhe 'saadhö 'gü; -yö -kë yuökëmɛ 'ö ɲya kë 'ö -Zlan -yö -bɔ -a 'gü 'ö 'wun -nu 'ö dhoë- kë 'ö- ɲbleɛ ö -bha mɛ -nu -dhe -a 'ka.

⁶ 'Kɛɛ Klito -bha 'to 'ö- wo ö -wo 'gü bhë, -ya -wo 'dhö -a -bha -kë -Zlan Gbö 'ö -ya -sü 'ka ö Dë -bha 'kɔ ɲkɔɔnmɛ 'ka bhë -a -wun 'gü; 'yö kwa ɲnɛ 'kwa tɔɔ 'kɔ 'ö 'dhö bhë. -Yö -dho kë kwa -bha -kë 'gɔugɔ -gen 'ka, 'kɛɛ kö ɲya kë ɲnɛ 'kwa 'to -gban -sü 'ka genngdhö 'iin 'kwa kwa -zo yö pë 'ö kwa 'yan 'dhö -a -gɔ bhë -a -bha 'dhö.

Τεεραδθε 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha me -nu -gɔ

⁷ (□Dhe 'ö -kë □ne Klito -yö □va Moizö -ta bhë kö -kɔ do 'ö 'ka 'wun maa Moizö -ta bhë), □ya kë □ne 'ka -Zlan -wo ma □dεε, □ne -kɔ 'ö -Zuu 'slööslö -ya pöë bhë -a 'dhö,

⁸ kö □kun 'ö ka 'too -yö -kë 'gbee- □ne -kɔ 'ö ka 'bhema -nu -wo dɔ -a 'ka n -gɔ 'yënnng 'kpa 'ö 'wo n 'gü dan -a 'ka 'yënnng □taa bhë -a 'dhö.

⁹ 'Ö tɔɔ yi bhë -a 'ka, ka 'bhema -nu -wo -kë n 'gü dan □dhia n □woo' □mεε' -sü 'ka; 'kεε kö kë-wo 'dhö bhë, -an 'yan -yö -kë pë -nu 'a- -kë 'töüdhö bhë -a -bha, 'ö 'yi □kaa' 'dhö -kwe 'gɔɔ -yüisië 'piö.

¹⁰ Pë 'ö -kë 'ö 'ma -da -naadhe 'gü me -nu 'wo 'dhö bhë -an -bha 'ö bhë. 'Ö 'a- pö: -An □zuöga -yö □tun -an -da zian yaa -ta -an -zo 'ta -kɔ -nu 'gü. Ma tong -nu 'a- dɔ -na -këdhösü -wun 'gbloo 'piö bhë waa- dɔ □kun 'gbεεdhö.

¹¹ 'Yö □dhe -kë 'dhö a -da -naadhe 'gü, 'ö 'a n -wo -bhö □woë' □ne: 'Teεpadhe 'ö n 'piö bhë, wo 'ka 'dho -da -a -dhe -bha 'gbεεdhö.

¹² Kö n dhegluzë -nu, -kaa kë -së kö □kun 'ö me -yö -kë ka ziën 'ö -kë □zuöyaame 'ka 'iin 'ö- 'tou -yö -kë 'gbee-; 'ö me bhë 'yö -kan -Zlan 'ö 'bhee-a -bha.

¹³ 'Kεε -ka ka 'ko -nu □faan' 'më 'töng 'saadhö 'ka -dhekpaoyi 'saadhö 'ö -po -a 'ka 'dhö -kplawo kö □kun 'ö me gbe dhö to □sɔɔn yaa din 'piö 'ö □sɔɔn yaa -yö -ziö -a -gɔ 'ö to -a 'gü 'ö- □zuö' -yö -kë 'glɔɔglɔ.

¹⁴ 'Ö tɔɔ kwa -dhö to Klito 'ö bhë -a 'piö 'kεε kö □ya kë □ne kwa -bha -zo -yö -a -bha -sü 'ö bhë □ya 'to -gban -sü 'ka kpinngdhö □ne -kɔ 'ö □kaa'

-a züdüyi 'ka bhë -a 'dhö.

¹⁵ Pë 'ö □βεεν' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhε 'gü -ya -pö: □Ya kë □νε 'ka -Zlan -wo ma □δεε, kö □kun 'ö ka 'tou -yö -kë 'gbee- □νε -kɔ 'ö □kaa' yi 'ö 'ka dɔ -a 'ka -Zlan -gɔ 'yënnɔ bhë -a 'dhö.

¹⁶ 'Ö bhii ka gia- -ka -dhε -ga bhë 'dhε! Dö 'kpaan 'ö dɔ -Zlan -gɔ 'yënnɔ kö □ya 'go -a -wo ma □dhia -a 'ke yaa kë με -nu 'ö Moizö -yö yö -an -dhë 'dhiö 'ö 'wo go Ezitö -σε 'gü bhë -an 'ka ε?

¹⁷ Dö -nu 'ö -Zlan -yö -naadhe -kë -an -bha -kwe 'gɔɔ- -yiisië 'piö e? 'Wo tɔɔ με -nu 'ö 'wo □soon yaa -kë 'ö 'wo ga 'yënnɔ □taa bhë.

¹⁸ -Zlan -yö ö -wo -bhö □woë' □νε: Wo 'ka 'dho -da ma 'tεεpadhε -bha 'gbεεdhö n 'piö. □Dhε 'ka- -ga -a 'gü bhë, dö -nu 'pö -Zlan -yö -an -bha 'wun □blεε bhë □ε? 'Wo tɔɔ με -nu 'wo dɔ -a -gɔ 'yënnɔ.

¹⁹ Pë 'ö- -de -kë yö -mü, bhii waa 'dho -dhε bhë -a -bha gbɔ, 'wun bhë -a -dhε waa- wo 'wun gia- bhë -a -wun 'gü.

4

¹ -A -kë 'dhö -sü 'gü, □dhε -kë □νε pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go kwa -dhë 'ö -gban -ya -de 'flëë 'gü -dhε 'ö- 'piö -a -bha bhë, -a 'töng yaa ziö □kun bhë, -kwa kwa -zo kë kwa -de 'piö, □kun -kë 'ö με -yö -kë -dhö kwa ziën 'ö -kë -tozlööme 'ka.

² 'Ö tɔɔ 'wuntaɔsë 'ö bhë, 'kwa- -wun ma □νε -kɔ 'ö □kaa' με -nu 'wo -kë 'yënnɔ □taa -an -gɔ bhë -a 'dhö; 'kεε kë- wo 'dhö bhë -a -yö -a -bha -pë gbε yaa kë -dhö -an -bha 'ka, 'ö tɔɔ 'wun bhë

-dhe 'wo- ma, -zo -yö -a -bha -sü yaa kë -an -go kö -waan 'dho wo □zuö' 'dhi po -a -go.

³ -Zlan -ya -pö: A -da -naadhe 'gü; 'yö -dhe -kë 'dhö 'a n -wo -bhö □ne wo 'ka 'dho -da 'gbædhö 'tæpadhe 'ö n 'piö bhë -a -bha. 'Tæpadhe 'ö -Zlan -yö 'wun -gban -a -bha 'ö- □blæ bhë, kwa 'ö 'kwa- -wun -dhe 'wun gia- bhë, kwa -dho -da -a 'gü; 'kæ kë- wo 'dhö bhë, 'wun bhë -ya □blæ 'dhö kö □ya yën ö -bha yuö -nu -bha 'kpongtaadhe züdyi 'ka.

⁴ -A pö 'a- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ -Zlan -bha 'sëedhe □bæen' -yan 'bhaa -yö 'wun -gban -dhekpaoyi kë 'slaple -naa -bha, 'ö- pö: □Dhe □ya kë 'dhö, 'yö -Zlan -yö ö 'tæ pa -a -dhekpaoyi 'slaple -naa 'ka, kö □ya yën yuö -nu bhë -an 'ple kë -sü -bha.

⁵ Pë do bhë 'ö -Zlan -yö 'wun -gban -a -bha 'zü 'ö- pö: Wo 'ka 'dhö -da 'tæpadhe 'ö n 'piö bhë -a -bha.

⁶ Mε -nu 'wo -kë mε -blæzë -nu 'ka 'ö 'wuntaɔsë bhë 'wo- ma bhë, waa -da 'tæpadhe bhë -a -bha 'ö tɔɔ waa- -wun -dhe 'wun gia-; 'kæ kë- wo 'dhö bhë, dɔ 'kwa- wo □dæ □ne mε- -mɔ -a -bha -yö -da mü.

⁷ Pë 'ö -kë 'ö -Zlan -yö □dæ -yi -dëü 'bhaa -kë 'ö bhë. 'Yö -dhe 'ö 'töng □plëezë □ya ziö, 'yö -bɔ Davidö -ta 'dhiö □zian', 'ö- 'wun □blæ □ne -ko 'ö 'sëedhe 'ö □ne 'ö- □bæen' -yan 'bhaa -ya pöë bhë -a 'dhö □ne: □Ya kë □ne 'ka -Zlan -wo ma □dæ, kö □kun 'ö ka 'too -yö -kë 'gbee-!

⁸ 'Wun bhë -yö -kë 'dhö 'püë- wo 'kæ Zozue ('ö yö Izlaelö -mε -nu -dhë 'dhiö Moizö pin □taa bhë) □ya kë □ne -ya -kë 'ö 'tæ pa -sü bhë 'ö -kë -an -go -bezë, kö -Zlan 'ka 'dho 'wun -gban yi gbε 'bhaa -bha -yaan □blæ'- 'zü.

9 -A -kë 'dhö -sü 'gü, 'tɛɛpasü 'ö -kë □nɛ -Zlan -bha ö 'tɛɛ pa 'ö- wo -dhekpaɔyi 'slapɛ -naa 'ka -a 'dhö bhë, -yö mɛ -nu 'ö 'wo -Zlan -bha mɛ -nu 'ka -an -bha 'ka.

10 'Ö tɔɔ mɛ 'ö -da 'tɛɛpadhɛ 'ö -Zlan 'piö bhë -a -bha kö yuö 'ö- -kë bhë 'ö- 'gü 'tɛɛ pa □nɛ -kɔ do 'ö -Zlan -ya □kaa' ö -bha 'ka bhë -a 'dhö bhë.

11 □Ya kë 'dhö, kö -kwa kwa 'gü do 'gbee- kö 'tɛɛpadhɛ 'ö bhë 'kwa -da -a 'gü; kö □kun 'ö mɛ gbɛ -yö -kë kwa ziën 'ö ö -de -püö □gɔügbɛedhɛ 'gü □nɛ -kɔ 'ö mɛ -nu 'wo -kë 'yënnɔ □taa 'kpa 'wo- □kaa' 'ö waa -da 'tɛɛpadhɛ bhë -a 'gü gbɔ bhë -an 'dhö.

12 -Zlan -wo 'ö 'ka- -ga -na bhë -yö 'bhee-, 'ö 'wun 'plɛ -bɔa -ta 'ka. -A -bha -kë 'dhiözë -sü -de 'ö bhë, -yö -ziö -dhaa 'ö- 'dhiö 'dhö zian □plɛ 'ka -a -ta. -A -bha -kë 'dhö -sü -wun 'gü, -yö -mɔa 'ö dho -dewo mɛbheedhɛ 'gü, -dhɛ 'ö mɛ nü waa- mɛ -zuu 'ö -an -naa 'ka bhë -a -bha. -Kɔ do bhë 'ö -mɔa 'pö 'ö -da mɛ bun 'gü kö -dhɛ 'ö mɛ ga -nu -yö 'ko tuö -dhɛ waa- mɛ 'yɔn -an -naa 'ka bhë, -yö -da -a -bha mü. Pë 'ö □ya kë 'ö mɛ -ya -yö 'ko 'dhiö -kë ö □zuö' 'piö □nɛ pë □nɛ a- 'piö kö 'a- kë 'iin mɛ -zo -ta -a 'gü -wun -nu bhë, -yö -dhɛ -yö -an 'plɛ 'gü 'ö -an 'piö -ga; 'ö □ya kë 'ö yö -an -bha.

13 Pë 'bhle 'ö dho kë -bin -sü 'ka -Zlan -gɔ 'yaa 'dhö. Pë 'kö -Zlan -da -pë 'ka, -yö plaan 'ö 'dhɛ 'dhö -go -a -ta -sü 'ka, -a 'yan 'dhiö; -Zlan 'ö bhë □nɛ 'ö 'kwa dho pë 'plɛ -gɛn bho -a -dhë.

Yesu Klito -bha -kë □va -sü 'ö -ziö -a 'ka slabhome -gɔmɛ 'wo -kë -dhikuédhɛ zii 'gü -an -ta -sü

14 -A -kë 'dhö -sü 'gü, □dhe 'ö -kë □ne Yesu 'ö -Zlan Gbö 'ka, 'ö kwa -bha slabhome □va 'ka 'ö □ya bo 'wun 'ple 'gü □ya -da -Zlan wö 'dhiö bhë, yö 'ö -zo -yö -a -bha -sü 'ö 'kwa- -wun □blεε' -na 'ö kwa -gɔ bhë, -kwa kwa 'gü do 'gbee- kö 'kwa 'to -klu -sü 'ka -a -bha.

15 Slabhome 'ö kwa -gɔ bhë 'yaa slabhome 'ö- -ko -yö kun kwa 'yena yö -sü 'ka -yaan 'kun -nu kwa -dhë -sü 'ka -a 'ka kwa -bha -kë 'tëëtë -sü 'gü; yö 'ö bhë, -a 'gü -yö -dan 'ö bo 'wun 'gbee- 'gü □ne -ko 'ö □kaa' kwa -gɔ -a 'dhö; 'kεε kë- wo 'dhö bhë, yaa -püö □soon yaa 'gü.

16 □Dhe 'ö -kë □ne kwa -bha slabhome □va -yö -dhö Yesu 'ka bhë kö -kwa bo -a -ta, 'kwa □yoon -zo -gban -sü 'ka -Zlan -bha 'tɔbhodhe këdhe 'ö □tun □ya -sü 'ka -a -bha 'glusë 'gü bhë -a -bha, kö 'kwaan- kë -a -bha kwa 'yena yö -sü 'gü 'iin kö -a -ko -së -bha -to kwa 'piö -sü -yaan kë kwa 'yaan yi 'gbee- -nu 'gü.

5

1 'Ö bhii me 'oo me 'kö -Zlan -ya -ya slabhome □va 'ka ö -gɔ koo bhë, -ya -ya 'dhö kö -yö me -nu 'wo bhë -an -bha 'wun -nu -lo ö -ta 'iin kö -yö -an -bha sla- -nu bho -an -bha □soon yaa -nu -wun 'gü.

2 'Yö □dhe -kë □ne yö -de 'pö, -kë 'tëëtë -sü 'ö bhë -yö -bo -a 'gü 'pö bhë, -a -wun 'gü □ne 'ö me -nu 'ö 'waa pë gbε do 'ö 'wo -püö -na □soon yaa 'gü bhë 'ö -mɔ -a -bha kö pë -nu 'ö kë -na -an 'ka bhë 'ö- -gen ma (kö 'yaan- kë 'lëälë -an 'ka),

3 'iin yö do bhë 'zü, □dhe -kë □ne yö -de 'pö -yö 'tëëtë bhë, -a □dua' -mü kö -yö sla- bho yö -de

gia- ö -bha □soon yaa -nu -wun 'gü; 'ö □ya 'go mü zlöö 'ö- bho 'pö -Zlan -bha me -nu 'wo bhë -an -bha □soon yaa -nu -wun 'gü.

⁴ Me gbe 'yaa -kë slabhome □va 'ka -sü □bhlë -ya ö -de -bha -a 'ke yaa kë -Zlan -bha me □dhoo kë -sü 'ka □ne -ko 'ö □kaa' Aalon -bha 'ka -a 'dhö.

⁵ Pë do bhë 'ö- 'ka Klito -bha 'ka. 'Ö too yaa -kë slabhome □va 'ka -sü 'tobhōdhe nu ö -de -dhë. Me 'ö- nu -a -dhë 'ö too -Zlan 'ö- pö -a -dhë: *Ü n Gbö 'ka, 'ma kë ü Dë 'ka □dεε.*

⁶ 'Yö 'sëedhe □been' -yan do 'bhaa 'gü 'zü, 'yö- pö: *Ü -dho to slabhome 'ka □toöpö 'ka □ne zian 'ö Mesisedekö -yö □kaa' 'tobhōsüzë 'ka bhë -a 'dhö.*

⁷ Yesu bhë □ne 'ö 'töng 'ö □kaa' 'kpongtaa zö ö mebhēedhe 'gü, 'ö □bhea 'gbo 'ka -Zlan 'ö -ko -mo 'wuën- -sü -yö -kë -a -go kö -yaan -a dha ga -go bhë -a -dhë. 'Yö ö 'to -kë Yesu -wo -bha, -a -bha 'wun -ma -a -ta -sü -wun 'gü.

⁸ Yesu 'ö bhë yaa zë ö -bha -kë -Zlan Gbö 'ka -sü -wun -dhë, 'kεε 'wun 'gbee- -nu 'ö bo -an 'gü bhë, -yö -bo -an 'gü 'ö 'wun -ma ö Dë -ta -sü □daan.

⁹ □Dhe 'ö □ya yën 'wun 'gbee- bhë -bo -a 'gü -sü -bha 'dhö, 'ö -Zlan □yaa- 'wun do □ne -yö kpengdhö, 'wun gbe 'yaa- -bha, 'yö- sü 'ö- -ya -kēdhösü 'yaa yën bhë, me 'wo wo -go dho -a -dhë sia- bhë, -a -nu -an -dhë -me 'ka.

¹⁰ 'Yö -Zlan -ya sü 'zü 'yö- -ya slabhome □va 'ka □ne Mesisedekö 'dhö.

-Zo -kë -de 'piö -sü 'ö -dhö -zo -yö Yesu -bha -sü 'gü

¹¹ 'Wun 'ö -gban Klito -bha -kë slabhome □va 'ka -sü -bha bhë, yi -dho -mo -a -bha -be 'yi 'wun

-nu -gban -a -bha ꞑva 'yi- ꞑblɛɛ ka -dhë; 'kɛɛ yö ꞑga 'ö kē- wo 'dhö bhë 'sa, 'ö- 'bhaa -nu 'dhö mü 'ö -an -gɛnmadhɛ dho kē 'gbee- ka -gɔ 'ö bhii ka -dho -a sü -kɔ 'yan ꞑtaa 'ka.

¹² -A pö 'a- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ zian 'ka- -ta bhë -a -dhɛ ꞑya ꞑglɔɔ 'ö 'ka- -ta. Ka 'ö dɔ 'kwa- wo ꞑnɛ 'ö 'ka 'dhö kē -bezë mɛ ꞑdaan' -mɛ -nu 'ka bhë, yö ꞑga 'ö ka ꞑtun -ya -sü 'ka kö -wo ka ꞑdaan'- pë -nu 'ö 'wo pë -blɛɛzë 'ka -Zlan -bha zian -ta -an 'ka bhë. Pë 'ö dhö kē ka -gɔ ꞑnɛ -bhöpë 'gbee- 'dhö bhë yö ꞑga 'kaa- -bhö 'ö 'ka ꞑtun 'yɔn 'yi mü bhë.

¹³ Pë 'ö mü 'ö tɔɔ mɛ 'ö ꞑtun 'yɔn 'yi mü kö yaa bɔ 'wun -nu 'gü ꞑva ꞑkun kö -yaan 'dhö -a yaa dɔ 'iin -a kpengdhö dɔ, bhii kö -yö ꞑtun 'në 'ka.

¹⁴ 'Kɛɛ kö -bhöpë 'gbee- 'ö bhë -yö mɛ -nu 'ö ꞑwa kē mɛ ziizii -nu 'ka, 'ö ꞑwa bɔ 'wun -nu 'gü, 'ö 'wo -dhɛ yö 'wun 'gü -dhɛ dɔ, ('ö 'wo pë -nu -bho 'kou kē -dhɛ dɔ) -an -bha 'ka.

6

¹ -A -kē 'dhö -sü 'gü, pë 'kwa dho -a kē ꞑzian' zlöö 'ö tɔɔ 'kwa kwa ꞑkwaa'- 'wun -dhɛ mɛ 'wo 'wun züdɔdhɛ 'ka Klito -bha zian -ta bhë -an -zü 'kwa kwaa- 'dho wo kwa 'dhiö, kö pë mɛ 'ö -kē mɛ 'wo mɛ ziizii 'ka Klito -bha zian -ta -an -bhöpë 'ka bhë 'kwa- -bhö. Kwa 'ka 'dho yɛ 'zü -dëüwo kö 'kwaan- pö -ka 'kan 'wun -nu 'ö -an -yö -a -bha -pë gbɛ 'yaa 'dhö bhë -an -bha kö 'ka -Zlan -wo -dhɛ 'wun gia-,

² 'iin kö mɛ ꞑdaan' -wo -nu 'wo -gban -bɔ yiö -sü -bha -nu, -an mɛ -nu 'wo -kē, -kɔ 'wo- kpa -na mɛ -ta ꞑbheɛ' -sü 'ka bhë -nu, 'wun 'ö -gban

game -nu -bha -go ga 'gü -sü waa- -Zlan -bha za 'ö dho kan, kö me 'ö -dhö -a -bha -dɔdhe 'ö dhö kë □toöpö 'ka 'wo bhë -nu, kwa 'ka 'dho bho kwa züë 'kwaan- nu -an -ta 'zü.

³ -Kwa 'dho kwa 'dhiö □zian! Pë 'kwa dho -a kë 'ö bhë kö -Zlan □ya 'we -a -bha kwa -go.

⁴ -A -kë 'dhö -sü 'gü, me -nu 'ö -an 'yan 'dhi □ya 'po 'saadhö 'ö pë -nu 'wo -gban -Zlan -bha gbaö bhë -a -bha, 'ö □wa kë -a 'gü -me 'ka do -Zuu 'slööslö 'ö go dhang- 'gü -a 'gü bhë,

⁵ wo 'ö -Zlan -wo bhë □waa- dɔ □ne -yö pë -së 'ka, 'ö pë -nu 'ö 'piigbeedhe 'dhö -an -go 'ö 'wo dho nu bhë 'ö □waa- 'piö -ga bhë,

⁶ □ya kë □ne □wa wo -ta yö -zo yö -sü -bha, -an □luu'- -dhe gbe 'ka 'dho kë -dhö gbo 'zü -dëüwo -waan 'go 'wun yaa 'gü. 'Ö tɔɔ -a -kë 'dhö -sü 'gü kö -Zlan Gbö 'ö bhë, -a dɔ □ne 'wo- wo -na 'zü -gaatalü -bha bhë; -a □bhlë □siö □ne 'wo- wo -na me 'ple wö 'dhiö bhë.

⁷ -A pö 'a- wo 'dhö bhë 'ö tɔɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -sü bhë -yö -kë □ne pë ta 'kwa- wo -na bhë -a 'dhö. □Ya kë □ne □wa pë ta, 'ö dha □ya ban -a -ta piindhö, kö pë 'wo- ta bhë -yö dhi ö tame -go, kö □ya kë -a 'yaan □ne 'se bhë, 'se -së 'ö -Zlan -bha 'dhuë- 'dhö -a -ta yö -mü.

⁸ □Ya kë □ne 'se bhë □ya kë 'ginng -nu, □blëë' -kpɔɔzë -nu -bho -a -ta -dhe 'ka, kö -a -yö -a -bha -pë gbe 'yaa 'dhö □ne bhë; -Zlan -bha 'dhangga -ya -a 'ka -sü 'yaa 'ma □gbiin gbo 'iin kö -yaan 'siö -da -a 'gü.

⁹ 'Kö -kë □ne yi 'wun -nu -blɛɛ □ne -ko bhë -a 'dhö, -yö yi 'yaan 'püë- wo □ne ka 'ta 'sü -ko 'ö bhë □yö -së; -yö dhasü 'gbloo 'piö.

10 'Ö tɔɔ -Zlan 'yaa mɛ 'wo dho -a pö 'yaa kpengdhö -a 'ka. Pë -nu 'ka- kë -na bhë, -a -zlö 'ka 'dho trö -a -bha; 'iin yaa kë □nɛ -a -zlö -dho trö ka -bha -a -dhɔ -kë -a 'ka -sü 'ö -kë yuö -nu 'ka □tun -dewo -a kë dhegluzë -nu 'wo Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'ka -an -dhë bhë -a 'ka.

11 'Kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, yi- -dhɔ □kaa' kö mɛ 'ö -dhö, yuö -nu kë -faan do 'ö -kë -a -gɔ -a züɔyi 'ka bhë, -yö 'dho -a 'ka 'dhiö; -yö kë 'dhö kö pë 'ö ka 'yan 'dho -a -gɔ bhë, -a -de -yö kë ö 'plɛ 'ka.

12 'Ö tɔɔ 'yiëë- 'piö kö 'ka kë 'fiasü; yi- 'piö □zian' kö pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go kwa -dhë -to mɛ -gɔ -pë 'ka bhë, mɛ 'ö 'wo -ya -sü 'ka- -gɔ □zuösaadhɛ 'ka, -zo -yö -a -bha -sü giagia 'ka bhë, 'ka -an kë ka -bha 'wun □zuan' 'ka kö pë gia- 'ö bhë 'kaan- ka -bha yö.

Pë 'ö -Zlan □yaa- 'tɔ go kö -yö -dhö -a -de kë

13 Kë- wo 'kpa bhë, -Zlan -yö pë 'tɔ -go Ablaamö -dhë; 'yö kë- wo 'dhö bhë 'sa, 'yö- -kë -wo -bhö -sü 'ka; 'kɛɛ □dhe -kë □nɛ mɛ 'ö dho kë □va -yaan ziö yö -Zlan -mɛ ö -ta yaa kë -dhö kö pë 'ö- 'tɔ go bhë -yaan -a 'gü -wo -bhö -a 'tɔ 'gü bhë, 'yö- -bhö ö -de 'tɔ 'gü 'ö- pö:

14 A- -blɛɛ ü -dhë giagia 'ka □nɛ a -dho 'dhuë- kɔɔ ü -bha, 'a dho ü □suu'- -ta □bhɛɛ.

15 □Dhe 'ö -Zlan -ya pö -a -dhë 'dhö, Ablaamö -yö ö □zuö' -kë -saa 'ö -ya pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go -a -dhë bhë -a -gɔ. 'Yö pë 'ö 'dhö bhë, 'ö- -de -yö -kë -a -dhë.

16 Mɛ 'bhee- -nu 'ka -an -ga -na bhë, □ya kë □nɛ □wa wo -wo -bhö, kö -wa -bhö mɛ 'ö □va -an -bha -a 'tɔ 'gü kö -yaan -zɔn □nɛ pë 'wo- pö -na

bhë 'yaa □troo' □kaa' -pë 'ka, -yö kë 'dhö kö za -yaan 'go 'wun 'ö 'wo -wo -bhö -a -wun 'gü bhë -a 'gü.

¹⁷ 'Κεε kö -Zlan -bha 'ka, -wo bhë -a -bhö -sü 'ka, -ya -kë 'dhö kö -yaan -zɔn με -nu 'ö pë 'tɔ go -an -dhë bhë -an -dhë □νε 'yaa -lö ö -wo -zü 'gbɛɛdhö; -a -wun 'gü □νε pë 'tɔ 'go -wo 'ö -kë bhë, 'ö -gɛn -gbaan -yö -kë -wo 'ö -bhö bhë -a 'ka.

¹⁸ 'Κεε kö kwa -dhe -ga 'wun bhë -a 'gü -së 'ka, kwa dɔ -sü 'ka këwun -gɔ □plɛ 'ö -ziö -a -ta -dhe 'yaa 'dhö, 'ö -kë pë 'tɔ 'go -pë waa- -wo -bhö -a 'gü -wun 'ka -an ziën. 'Wun -nu 'wo 'dhö 'ö -Zlan □ya -mɔ -an kë -sü 'gü 'dhö bhë, -a këdhe 'yaa -dhö kö -yö -an □dhië' -kwaa, bhii 'ö tɔɔ -yö -Zlan 'ö 'yaa □sua kë -a 'ka. Με 'ö 'kwa kwa -ya -dhe yö -a 'sɔɔ bhë, kwa □faan' 'më -gɛn kun bhë □a; □ya kë 'dhö, -më 'kwa -ya -a -gɔ 'ö pë 'ö kwa 'yan 'dhö -a -gɔ bhë 'ö 'kwaa 'tɔ -klu -sü 'ka -a -bha bhë □ɛɛ?

¹⁹ Pë 'ö kwa 'yan 'dhö -a -gɔ bhë, -yö kwa -gɔ □νε -piö kpö 'ö □bhüö' 'dhö -a -bha 'ö □ya kë 'yitagɔgümɛ 'dhoë- □zuö' -na 'yi □löö kö □wa □gbaannu -yö kë 'dhö kö -waan 'tɔ pin □taa gɛnngdhö 'tëë 'gbee- -nu -gɔ bhë -a 'dhö. -Zo -yö -a -bha -pë giagia 'ö- -gɛn -gban -a -ta -pë 'dhö 'gbee- yö -mü. -A -dee sɔ 'ö -klu -sü 'ka 'kɔ 'dhiö -Zlan -gɔ kɔɔ bhë -yö -bɔ -a 'gü, 'yö dho slabhodhe 'slööslö bhë -a -bha.

²⁰ -Dhe -de bhë □νε 'ö Yesu -yö -da -a -bha kwa 'dhiö kwa -wun 'gü; 'yö □ya kë slabhome □va 'ka □toëpö 'ka □νε Μεsisedekö 'dhö.

'Wun 'ö -ghan Mesisedekö -bha

¹ Mesisedekö 'ö bhë -yö kë -gludë 'ka Salemë; 'kεε -yö -kë 'pö -Zlan 'ö -ziö pë 'plε -ta bhë -a -bha slabhome 'ka. Kë- wo 'kpa bhë, □ya kë □ne Ablaamö -yö 'go -na -glu 'piö -to -a 'gbee- -sü 'ka -gludë -nu -ta, Mesisedekö -yö -dho -a -gɔ zian- 'yö 'dhuë- kpɔ -a -bha.

² Yö □ne 'ö Ablaamö -yö ö -gɔ -pë -nu 'gü -kan 'gü 'gɔɔ- do -naa 'wo- -dhe dimë bhë -a bho -a -dhë. □Waa- pö Mesisedekö, kö -wa -pö -gludë 'ö kpengdhö, yö 'ö 'dhö bhë, 'ö -kë -gludë 'ka Salemë; □waa- pö 'dhö 'pö kö -wa -pö □zuöyagluu -gludë.

³ Kë- wo bhë, Mesisedekö dë waa- dhe 'iin -a □suu'- -ta -mε 'ö dho kë -dhö kö mε -nu -waan pö 'wo kë -na -de, yi -an -dɔ waa kë -dhö. -A bho -kɔ -nu, -a bho -dhe -nu waa- -a -bha ga -sü -nu -an -wun yaa bɔ mε 'dhi do kö -waan pö -yö -kë □nëdhö, yi- -dɔ, yaa kë -dhö. -A -bha sla- bho -yuö -yö -kë □ne -Zlan Gbö -bha 'dhö; 'ö bhii -yö slabhome 'ka 'dhö □toëpö 'ka.

⁴ Ka gia-, -ka -dhe -ga bhë! □Waa- pö Ablaamö 'ö kwa 'bhema □vava -nu 'wo bhë -a mε do 'ka, pë 'saadhö 'ö -kë -a yö □dhia -glu -nu 'piö -ya 'gü -kan 'gü 'gɔɔ- do -naa -bho mε bhë -a -dhë, kö mε bhë -yö □va giagia 'ka.

⁵ Levi 'ö -kë Ablaamö □suu'- -ta 'ka bhë, -yö -de 'pö -a □suu'- -ta -nu 'wo bhë, -an mε -nu 'wo slabhome -nu 'ka, -yö □bεen' -sü 'ka tɔng 'sëedhe 'gü □ne -an □dua' -mü kö 'sëgümε -nu -wo wo -gɔ -pë -nu 'saadhö 'gü -kan 'gü 'gɔɔ- do -naa bho -an -dhë. 'Sëgümε -nu 'wo bhë 'wo tɔɔ -an dhegluzë

-nu 'kεε kö wo 'wo 'dhö bhë -wo -go Ablaamö
□suu'- -ta 'gü.

⁶ Kë- wo bhë, Mësisedëkö yaa 'go Levi □suu'-
-ta 'gü 'kεε Ablaamö -yö ö -bha pë 'gɔɔ- do -naa
-bho -a -dhë, 'yö -dhe -ya, 'go mü 'yö 'dhuë- kpɔ
Ablaamö 'ö -Zlan -yö pë 'tɔ go -a -dhë bhë -a -bha.

⁷ 'Kεε kö kë- wo 'dhö bhë 'sa, 'kwa -dhe -ga -a
'gü -së 'ka, mε 'ö 'dhuë- kpɔ mε -bha bhë -yö □va
'ö □zië' mε 'ö 'dhuë- -yö kpɔ -a -bha bhë -a -ta.

⁸ □Ya kë □ne 'kwa □dhië'- slabhome -nu 'wo -kë
Levi □suu'- -ta -nu 'ka bhë -an 'piö □zian', kwa-
yö □ne mε -nu 'wo pë 'gɔɔ- do -naa bho -na -an
-dhë bhë, -wo mε -nu 'wo game 'ka -an 'ka, 'kεε
kö Mësisedëkö -bha 'ö bhë, mε gbε yaa- -bha ga
-sü -wun ma kö -waan 'dhoë- -wun □blεε'- bhë
□ne 'ö dimë -yö -bho -a -dhë □ne -kɔ 'ö □bεen'- sü
'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -a 'dhö.

⁹ 'Ö □ya 'go mü, 'kwa -dhe -ga 'zü kwa 'dhiö
□zian', Ablaamö -yö ö -bha pë 'gɔɔ- do -naa -bho;
'kεε Levi 'ö- □suu'- -ta 'në -nu bhë 'ö mε -nu -wo
dimë bho -an -dhë bhë, yö -de gia-, -yö ö -bha
-bho 'pö.

¹⁰ -A bho -kɔ 'ö bhoë bhë 'ö tɔɔ 'kö -kë □ne -a
'töng bhë -a 'ka, kö yaa bho □kun, -yö -kë 'püë-
wo 'ö 'bhema Ablaamö 'gü 'töng 'ö Mësisedëkö -yö
dho -a 'ka Ablaamö -gɔ zian bhë -a 'ka. (Kö □dhe
-kë □ne Ablaamö -yö ö -gɔ -pë -nu kë 'gɔɔ- do -naa
-bho Mësisedëkö -dhë bhë, kö Levi -de 'pö □ya ö
-bha bho □ne bhë).

¹¹ 'Ö □ya kë □ne Levi waa- ö -gɔ kɔɔmε -nu
Aalɔn -nu -an -bha sla- bho -sü 'ö -Zlan -dhë bhë
-yö -kë □ne -kɔ 'ö -Zlan 'dhoë- 'piö kö -yö kaa -a
'dhö, kö slabhome gia- 'ö dho kë □ne Mësisedëkö

'dhö, -a -wun 'ka 'dho -da -be, 'ö bhii 'ö tɔɔ -Zlan -bha tɔng -nu 'wo- dɔ Izlaelö -mɛ -nu -dhë bhë -a -gɛn -yö -go Levi waa- ö -gɔ kɔɔmɛ -nu -an -bha sla- bho -Zlan -dhë -sü 'gü.

¹² 'Ö tɔɔ ɲya kë ɲne ɲwaa- pö slabhome ɲsuu'-dëü ɲya nu kö tɔng gbɛ dɔ -sü -mü;

¹³ -ka dɔ 'dhɛ! Kwa Dëmɛ Yesu 'ö 'wun -nu 'wo bhë 'wo -gban -a -bha bhë, yaa 'go Levi -gɔ 'gunng 'gü, 'ö mɛ gbɛ yaa 'go do -a -gɔ 'gunng 'gü kö -yaan yuö kë slabhodhe -bha;

¹⁴ 'ö tɔɔ -yö mɛ 'plɛ 'yaan ɲne yö 'ö bhë, -yö -bhɔ Zuda -gɔ 'gunng 'gü. 'Kɛɛ kö 'wun 'ö -gban sla- bho -sü -yuö -bha bhë, Moizö yaa Zuda 'tɔ bɔ -a 'gü do.

Slabhome 'ö bhɔ Mɛsisedɛkö -bha

¹⁵ -Ka dɔ 'dhɛ! 'Wun do 'ö dho 'wun ɲne -a -ta po ka -dhë ɲga ɲne: Slabhome do 'ö -kë ɲne Mɛsisedɛkö 'dhö -yö -nu.

¹⁶ -Ya 'ö- wo slabhome 'ka bhë, yaa 'sü mɛ 'bhee- -nu -bha 'wun -yö 'ko 'dhiö -sü 'ö- tɔng -nu 'dhö mü ɲne mɛ ɲne ɲya kë ɲnëdhö, kö -kwaa -ya slabhome 'ka -a 'dhö, yaa 'sü -a -bha; kë- wo slabhome 'ka bhë, 'piigbeedhe 'ö go -këdhösü 'ö 'yaa yën -a 'gü bhë ɲne 'ö -kë -a ɲkwaa'.

¹⁷ -A -de 'wun 'ö bhë -Zlan -bha 'sëedhe ɲbɛɛn' -yan 'bhaa -yö -dhö 'ö- pö: *Ü -dho kë slabhome 'ka ɲtoëpö 'ka ɲne Mɛsisedɛkö 'dhö.*

¹⁸ Tɔng zii 'ö -kë Moizö -bha tɔng 'ka 'ö dɔ 'ö -gban slabhome -nu -bha bhë, -a 'go -kɔ 'ö goë ɲga 'ö bhë 'ö bhii yaa kë 'gbee- 'iin -a -yö -a -bha -pë gbɛ yaa kë -dhö.

19 □Dhe 'ö Moizö -bha tong bhë 'ö □ya ziö 'dhö, -a -bha kwa -kë 'slööslö -sü 'ö -Zlan wö 'dhiö bhë -a -da 'ö yaa- wo 'dhiö bhë, yö □ga 'ö -zo -yö -a -bha -pë 'ö 'gianzë 'ö 'kwa bɔ -a -ta 'kwa □yoon -Zlan -bha bhë 'ö □yaa- -da kwa □zuö' 'piö bhë.

20 'Go mü 'zü -Zlan -yö ö -wo -bhö 'wun bhë -a 'gü. 'Kεε kö με -nu 'wo to bhë, -an -bha -kë slabhome 'ka -sü bhë, -a -wo -bhö -sü □suu'- 'ö bhë yaa kë mü.

21 'Kεε Yesu -bha 'ka, -a kë □yië' kö -yaan -ya slabhome 'ka, -Zlan -yö ö -wo -bhö □ne -ko 'ö □βεen' -sü 'ka -a 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -a 'dhö □nεε: *Pë 'ö Dëme (-Zlan) □ya -wobhödhe kë -a 'gü kö pé 'ö- -de dho kë yö -mü 'ö bhii -ya -pö Yesu -dhë: «Ü -dho kë slabhome 'ka □toëpö 'ka»; 'ö yö 'ka 'dho -lö ö -wo -zü.*

22 -A -kë 'dhö -sü 'ka, Yesu bhë yö □ne 'ö tɔɔ με 'ö kwaa- -Zlan -nu kwa -bha -dhikuëdhe bhë 'ö -yö -a songme 'gianzë 'ka.

23 Slabhome -gwaa □plezë 'wo bhë -an -bhok-oudhe 'bhaa -yö mü 'zü. 'Ö tɔɔ slabhome -nu 'wo -kë 'dhiö bhë, -wo -kë □va; με do □ya ga, 'ö- με 'bhaa gbε -yö yö -a pin □taa kö -yaan 'dho -a kë -sü 'ka 'dhiö.

24 'Kεε Yesu 'ö bhë -yö 'bhee- □toëpö 'ka; 'ö 'go mü 'ö- -bha sla- bho -yuö bhë 'ö- -wun -lo με 'bhaa gbε kwεε -sü gbε 'yaa 'dhö.

25 -A -wun 'gü □ne 'ö με -nu 'wo bɔ -na -a -ta 'wo □yoon -na -Zlan -bha, 'ö -mɔa -bha kö -yö -an dha; -yö □tun -an dha □dεε 'ö dho dhoë 'dhiö -kplawo, bhii -yö 'bhee-, 'ö dhö toë 'dhö kö -yaan -bhea -Zlan -dhë -an -wun 'gü.

²⁶ 'Kwa -dhe -ga -a 'gü -së 'ka, kö Yesu bhë □ne 'ö tɔɔ slabhome □va 'ö- -wun 'dhö kwa -bha. -Yö 'slööslö, 'ö tɔɔ 'wun 'yaa- -bha. Yö 'ö bhë -yö -kan □sɔɔnyaame -nu -bha, 'ö sü 'dhuu, dhang-'gü -Zlan 'piö.

²⁷ 'Yaa □ne slabhome □vava -nu 'wo to -an 'dhö bhii -a -bha -wun 'yaa sla- -bho -sü -bha yi 'saadhö 'ka yö -de gia- ö -bha 'wun yaa -nu -wun 'gü, kö -yaan me -nu -bha wo 'pö. Sla- 'ö- bho kö □ya ö -de kë slabhoëpë 'ka bhë 'ö tɔɔ sla- do 'ö dho to 'dhö.

²⁸ Tong 'ö Moizö -ya dɔ bhë, me -nu 'ö -an -bha -kë kpengdhö -Zlan wö 'dhiö -sü bhë 'ö 'yaa -mɔ 'kuë -sü 'ka bhë □ne 'ö -an -ya slabhome □va 'ka. 'Kεε -Zlan -wo 'ö- -bhö zlöö kö tong □ya dɔ 'saadhö bhë, me 'ö- -ya slabhome □va 'ka 'ö tɔɔ ö Gbö 'ö- -bha -kë kpengdhö -sü bhë 'ö- 'dhiö 'dhö -mɔ 'kuë -sü 'ka □toëpö 'ka bhë, yö -mü.

8

¹ 'Wun 'ö 'kwa 'go -na -a □blεε' □dhia □ne -a -gɔ 'ö mü 'ö tɔɔ kwa -bha slabhome □va do -yö -dhö; -yö -ya -sü 'ka -Zlan -bha 'gɔ -gbloo 'ö dhang- 'gü bhë -a □kwεε- 'gü □zian'. 'Gɔ -gbloo 'ö bhë □ne -Zlan 'ö -kɔ -mɔ 'wuën- -sü 'ö -ziö pë 'plε -ta -a -gɔ bhë 'ö -ya -sü 'ka -a -ta.

² Yesu -yö ö -bha -kë slabhome □va 'ka -sü -yuö kë -na slabhodhe 'slööslö 'gü. Slabhodhe 'ö bhë me □kwaa' -pë 'yaa -mü. Kwa Dεme -de gia- □ne 'ö- dɔ. Sla- -bho -a 'gü -kɔ 'ö bhë □ne 'ö tɔɔ -a giagia 'ö- 'bin 'dhö 'kpongtaa.

³ Slabhome □va 'saadhö -yö -ya kö -yaan pë -nu gbao kë 'iin kö -yaan sla- -nu bho; kö -yö kwa -bha

slabhome □va -bha kö pë -nu -wo kë kö -yaan gbaɔ 'pö.

⁴ Kë -dewo poo bhë, -yö -kë 'kpongtaa zö -be, yö 'ka 'dho kë slabhome 'ka; 'ö tɔɔ slabhome -nu -wo zö bhë, □ya kë -wo sla- -nu bho □ne -kɔ 'ö- 'ka Zuifö -nu -bha tɔng 'gü bhë -a 'dhö.

⁵ 'Ö bhii pë -nu 'ö slabhome -nu 'wo bhë 'wo- kë -na bhë, -wo pë -nu 'wo dhang- 'gü -an 'bin waa- -an -bhɔa 'ka; -yö pë 'ö -kë Moizö -bha 'tɔng 'ka bhë -a □zuan' 'ka, 'ö tɔɔ -dhe 'ö 'dhoë- sɔ 'kɔ dɔ, -Zlan -ya -pö -a -dhë: *Pë 'a- -zɔn ü -dhë -tɔn tuö bhë, -a kë -së 'ka kö 'üen- -a -bhɔa dɔ □ne -kɔ gia- 'ü- yöë bhë -a 'dhö.*

⁶ 'Kεε 'ö sü □dεε -bha, 'ö dhoë 'dhiö, yuö 'ö □va 'ö -ziö -an -bha -ta, -a -wun -ya -lo Yesu kwεε kö -yaan kë. 'Ö tɔɔ -dhikuédhe 'ö □va 'ö -ziö -a 'saadhö -ta 'ö -gban pë -nu -wungbeezë -nu 'tɔ 'go -wo -nu -ta bhë, yö □ne 'ö tɔɔ -an mε 'ö -an ziën.

⁷ -Dhikuédhe -blεεzë 'ö -kë bhë, □ya kë □ne 'wun -go zian- -sü -zë yaa kë -a -bha -bezë, kö -a -peedë -naa -yö -a pin □taa -wun -de 'ka 'dhö -da.

⁸ 'Ö tɔɔ -Zlan -yö 'wun yaa -yö ö -bha 'segögüme -nu -bha, 'ö 'wun -gban -a -bha 'ö- □blεε □ne -kɔ 'ö □bεen' -sü 'ka- 'ka- 'dhö □ne: -Zlan -ya -pö: *Yi -nu -wo nu -na 'a dho -dhikuédhe -dëü kun Izlaelö -mε -nu 'ka, 'ö 'a- -kë 'pö Zuda -mε -nu 'ka.*

⁹ Yaa 'dho kë □ne -dhikuédhe 'a- -kë -an dë -nu 'ka kö 'ma -ya -an -kɔ -bha 'ö yi -nu 'yië go Ezitö -sε 'gü bhë -a 'dhö. 'Ö -Zlan -ya pö 'zü: -Dhe -kë □ne -dhikuédhe 'ö bhë waa- 'kun -kɔ -së kë bhë, yö □ga 'ö ma -de 'pö 'ö 'a n -ta yö -an -bha bhë.

¹⁰ 'Kεε -dhikuédhe 'a dho -a kun Izlaelö -mε -nu

'ka bhë 'ö □ne; 'ö Dëmε -ya pö: 'Töng -nu bhë □wa ziö, a -dho ma tóng -nu -da -an -bha 'wundödhe 'gü, 'ö dho to □bëen' -sü 'ka -an □zuö' 'gü. A -dho kë -an -bha -Zlan 'ka, 'ö 'wo -kë ma 'sëgö 'ka.

¹¹ Yi -nu bhë -an 'ka, mε gbe 'ka 'dho pë -zön ö 'bha -dhë, 'iin mε gbe 'ka 'dho pë -zön 'ö dheglu -dhë □woë' □nεε: -Bhö Dëmε dö! 'Ö töö, mε 'kpekpe -wo -dho n dö 'ö sü 'në 'sëen- -nu -bha 'ö yöë mε □vava -nu -bha.

¹² 'Yö töö a -dho ziö -an -bha 'wun yaa -nu -ta; 'ö n 'ka 'dho -an -bha □söonyaa -wun -nu to n -züë gbö.

¹³ Kë- wo 'dhö bhë, 'wun 'ö -gban -dhi 'kuë -dëü -bha, -Zlan □yaa- □blëε' kö -a -blëεzë 'ö 'dhiö bhë □ya kë zii □ne bhë; 'këε kö □waa- pö pë mε □ne □ya kë zii 'iin □ya □glöö, kö pë bhë -a 'gü □siö' -sü -mü.

9

¹ -Dhikuëdhe -blëεzë bhë tóng -nu 'wo -gban -Zlan gba -kö waa- -a -gba 'gü -kö 'ö -kë dö -sü 'ka 'kpongtaa zö bhë, -wo -kë -a 'gü.

² Sö 'kö do -yö -kë dö -sü 'ka; -a 'gü -kë -glu -sü 'ka. -A 'gü -dhe -blëεzë bhë, 'wo- -dhe -dhe 'slööslö. -Dhe -blëεzë -dhe bhë □ne 'ö □labang waa- sla- □bhoë' □gba 'ö □bluu'- 'ö □waa- gbaö 'ö -ta bhë 'wo -kë -a -bha;

³ -a -dhe mε 'ö -dun 'kö 'dhiö -sö □ple -naa □zlöö bhë, 'ö 'wo- -dhe -dhe 'slööslö -dhe □duö.

⁴ -Dhe bhë sla- -bho -a -ta -pë 'ö -kë 'sënnng 'ka 'ö 'wo pë 'tëë -sëézë 'güö -na -a -ta bhë waa- tóng □gbëü 'ö 'sënnng -yö -kë 'më -sü 'ka -a buën- -dhe 'saadhö 'gü bhë -wo -kë -a -bha. 'Ö 'sënnng -gblong

bhë □ne 'ö 'sënnng gbo 'në -yö -kë -a 'gü. Yö □ne 'ö □bluu'- □suu'- 'ö go dhang- 'gü 'kpa 'wo- -dhe 'manë bhë 'ö -kë -a 'gü. Aalon -bha 'lü 'në 'ö- 'bin -yö bhö waa- -guö 'fa -nu 'ö -dhi 'kuë -wo -nu 'dhö -ya -sü 'ka -a -ta bhë 'wo -kë □gbëü do bhë -a 'gü mü 'pö.

⁵ -Zlan -bha bome -nu 'töbhösüzë 'bin -yö -kë do -sü 'ka □gbëü bhë -a -ta dhuö -a -zön -sü 'ka □ne -Zlan -yö -dhe bhë -a 'gü. Wo □ne 'ö -an gban -nu 'dhö do -sü 'ka -ziö me -nu -bha këwun yaa -nu -dhe bhë -a -ta. 'Kee kë- wo 'dhö bhë pë -nu 'wo bhë -an -wun -blëë -yö sia- -sü 'ka -sü -dhe 'yaa -mü □ne.

⁶ Pë -nu 'wo bhë, -an 'plë do -kə □ne bhë; 'ö □ya kë 'ö slabhome -nu -wo -da -a köodhe -blëëzë -bha wo -bha yuö -nu kë -sü 'ka.

⁷ 'Kee kë- wo 'dhö, 'kə bhë -a -dhe -peedë -naa bhë, slabhome □va □ne 'ö -da mü. 'Kee -ya -kë 'dhö do -kwë -bha. Pë □ya kë 'ö dhoë 'ma 'ö töö wü fei 'ö □ya kë 'ö -Zlan gba -a 'ka, yö 'dhö waa- 'següme -nu 'saadhö wo -bha këpë yaa -nu -wun 'gü 'iin pë me -nu 'wo -kë 'waa pë do -bha bhë -a -wun 'gü.

⁸ -Dhe bhë -a -bha -Zuu 'slööslö -ya -zön □ne -dho -dhe 'slööslö -dhe □duö -zian 'dhi yaa 'po □kun, kö 'töng bhë -a 'ka so 'kə -yö □tun -dhö.

⁹ 'Wun bhë -yö 'wun □zuan' 'ka 'töng -nu 'kwa- 'gü □ne -an -bha 'ka. -A -gen töö gbao -nu waa- sla- -bho -a 'ka -pë -nu -kë -Zlan -dhë -sü bhë waa 'dho -moa -bha kö pë -nu 'wo bhë -a këme -nu □zuögüdhe -yö kë 'slööslö, -an □zuö' -bha -to zlöö -sü -wun 'gü.

¹⁰ Pë -nu 'wo bhë -wo -gban -bhöpë -nu, müpë

-nu 'iin 'wun -nu 'wo -gban me bun -bha -kë 'slööslö -sü -nu -bha -an -bha. 'Kεε kë- wo 'dhö bhë, pë -nu 'wo bhë 'saadhö -wo me bun -bha -pë -nu tong do -sü 'ka 'dhö □kun -yaan □toë' 'dhö -yaan yöë 'töng 'ö -Zlan dho pë 'plε □sië' -a 'ka bhë -a -bha.

¹¹ 'Kεε yö □ga 'sa 'ö Klito □ya nu bhë; yö □ne 'ö tɔɔ pë -nu 'wo dho nu bhë, -a slabhome □va 'ö- -bha slabhodhe bhë 'ö- -wun 'dhö 'gbee-, 'ö 'slööslö 'ö □zië' -a -blεεzë -ta. Me -ko këpë -de 'yaa -mü kö -waan 'dhoë- pö -yö -go 'kpongtaa zö.

¹² -Da do 'ö Klito -ya wo -dhe 'slööslö -dhe □duö 'gü bhë yaa kë □ne -bho gön 'iin -du -nu □ne 'ö sla-bho -an 'ka 'ö -an fei kë gbaɔ 'ka; 'kεε yö -de gia-□ne 'ö ö -de kë sla- -bho -a 'ka -pë 'ka 'ö ö -de fei -kë gbaɔ 'ka kö -yaan kwa -gɔ -ta dho□a □soon yaa -gɔ □nuadhe 'gü, 'ö dhö toë 'dhö □toëpö 'ka.

¹³ Bhii 'kpa bhë, -dhe 'ö -bho gön -nu, -du gön -nu fei waa- -du mu 'güö 'yoo -bi 'dhoë- -bha 'ö 'wo- kë -na me -dhiizë -nu -bha kö bun -bha -kë 'slööslö -sü -yaan kë -an -gɔ bhë,

¹⁴ kö -yö -dho kë □dhë mü Klito fei 'piö ee! 'Ö tɔɔ -Zuu 'slööslö 'ö -dhö □toëpö 'ka, -ya -kë 'ö ö -de -kë sla- □bhoë' pë 'ö- □zaadhe gbε 'yaa- -bha bhë -a 'ka; 'yö ö -de gbaɔ -Zlan -dhë. -A fei bhë □ne 'ö dho kwa □zuöpiödhe kë 'slööslö pë -nu 'ö -an -yö -a -bha -pë gbε 'yaa 'dhö bhë -an -gɔ, -yö kë 'dhö kö -Zlan 'ö 'bhee- bhë, 'kwaan- yuö -nu kë -a -dhë.

¹⁵ Klito 'ö bhë -a -bha -kë -dhikuëdhe -dëü 'ö bhë -a -da -me 'ka -sü -gen □ga 'ö bhë; -yö kë 'dhö kö me -nu 'ö -Zlan -yö -an □dhɔɔ -kë bhë, pë 'ö- 'tɔ go -an -dhë 'ö -dhö □toëpö 'ka bhë, -waan yö.

Kë- wo 'dhö bhë, -a -bha -kë -an -gɔ -sü 'ö bhë, -yö -sü -a -bha ga -sü 'ö -da 'wun bhë -a 'gü, kö -yaan me -nu 'ö 'wo -kë □sɔɔn yaa 'gü kö -wo □tun -dhikuédhe zii bhë -a □löö bhë, -an -gɔ -ta 'dho -sü 'ka -an -bha 'wun yaa -nu -gɔ.

16 'Wun □zuan' do ga □ne. 'Wun me 'ö -gban pë -nu 'wo dho kë kö me □ya ga 'ö -kë me -wo -kaanta 'ka -yaan □tun ga -na bhë, □waa- pö -wa -wun yö 'sei, kö me 'ö 'wun -yö -gban -a -bha bhë □ya ga.

17 'Ö tɔɔ 'wun 'ö -gban me -wo -kaanta -bha 'ö dho kë, -a -wun -yö -yö 'sei 'kɛɛ kö me 'ö 'dhö bhë □ya ga, 'kɛɛ -a -wun -yö 'flëë kö -a -me -yö □tun 'bhee-.

18 Pë 'ö -kë 'ö -dhikuédhe -blɛzë bhë, -a kë -yi 'ka kö -yaan -gban, 'ö fei -yö -lo -a -wun 'gü 'ö bhë.

19 -Blɛzë 'ka, Moizö -yö tɔng -dhoo -bho Izlaelö -me -nu -dho 'kuë- -sü 'dhiö □ne -kɔ 'ö tɔng -nu 'dhoë- 'ka bhë -a 'dhö. □Dhe 'ö □ya yën, -yö -du 'në -nu waa- -bho gɔn -nu -an fei -sü 'ö 'yi □kaan -a 'ka; 'yö- 'bhaa □kpënnɔ tɔng □bɛɛn' -wo -ta; 'ö- 'bhaa -kë 'sɛgüme -nu -bha; 'kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, 'lü 'wo- -dhe izɔpö bhë, -a -gbiö do 'ö 'bhla kaanueazë -yö -kë -a 'dhiö bhë □ne 'ö- -kë -a 'ka -a pö -sü 'ka □nɛɛ:

20 Pë 'ö □ne 'ö tɔɔ fei 'ö -Zlan -ya -kë -dhikuédhe 'ka 'ö- □blɛɛ ka -dhë.

21 -Kɔ do bhë 'ö- □kaa' sɔ 'kɔ waa- pë -nu 'ö 'wo -Zlan □gbaa' -pë -nu -yuö □kaa', 'ö- -Zlan gbadhe -bha bhë -an -bha, fei -kpëng -an -ta -sü 'ka 'pö.

22 -Wo pë 'plɛ -kë 'slööslö -Zlan wö 'dhiö fei bhë -a 'ka □ne -kɔ 'ö tɔng -ya pöë bhë -a 'dhö; 'ö tɔɔ -a

'ke fei yaa -lo, -ziö □söön yaa -nu -ta -sü 'ka 'dhö
kë -dhö.

23 Pë -nu 'wo dhang- 'gü bhë -an 'bin -nu 'wo
'kpongtaa zö bhë -an -bha -kë 'slööslö -ko □ga
bhë. 'Kεε kë- wo 'dhö bhë -a gia- -nu 'wo dhang-
'gü bhë -an -bha -wun -yö sla- 'gianzë -nu -bha.
Pë -kë 'ö Klito -yö ö -de -kë sla- 'ka bhë 'ö bhë.

24 'Ö tɔɔ yaa kë □ne slabhodhe 'ö dhang- 'gü bhë
-a 'bin 'ö mε -nu -wa do wo □kwaa' □ne 'ö Klito
-yö -da -a 'gü. -A gia- 'ö dhang- 'gü bhë □ne 'ö -da
-a 'gü; -dhe bhë □ne 'ö do -sü 'ka -a -bha -Zlan wö
'dhiö kwa □wuën'.

25 Zuifö -nu -bha slabhome □va -yö -da -kwe
-bha do sla- bho -dhe 'gü wü fei 'ka; 'kεε Klito
-bha 'ka yaa -da mü □plëezë 'ka kö -yaan ö -de kë
slabhoëpë 'ka.

26 'Ö □ya kë □ne -yö 'dhö, kö -yö -dho bɔ
'klobhodhe 'gü -bezë -gwaa □plëezë 'ka, 'go
'kpongtaadhe züɔyi -bha. 'Kεε pë 'ö -kë □zian'
'ö tɔɔ -dhe 'ö yi -kaanta -nu □wa yö □klöö', -yö
-nu 'dhö do 'kpaan kö -yaan □söön yaa 'gü □siö'-;
yö □ga 'ö- -de -kë 'dhö ö -de -nu slabhoëpë 'ka -sü
'ka bhë.

27 Mε 'oo mε 'ö -dhö, -yö -dho ga dosen 'kpaan;
'ö □ya 'go mü 'ö -lo -Zlan 'dhiö kö -a -bha za -yaan
'kan.

28 -Kɔ do bhë □ne 'ö Klito -yö □kaa' do slab-
hoëpë 'ka kö -yaan mε 'bhee- -nu □va -bha □söön
yaa -nu bho -an -bha. -Yö -dho nu 'zü; 'kεε yaa
nu kö -yaan mε -nu -bha □söön yaa bho -an -bha;
-yö -nu kö mε -nu 'wo -ya -sü 'ka -a -gɔ bhë, -an
dha.

10

¹ Zuifö -nu -bha tɔng 'yaa pë -nu 'ö 'wo 'dhö giagia 'ka -an -yö -an pin □taa 'ka, -yö pë -sɛɛbo -nu 'wo dho nu -dhekpaɔ □dhia' -bha bhë -an 'bin 'ka; 'ö yaa -mɔa kö mɛ -nu 'ö 'wo □yɔɔn -na -Zlan -bha bhë, -yö -an kē 'slööslö. Kē -de 'ö- wo poo bhë -an -kē 'slööslö -kɔ -yö -dho kē 'mē 'ka ɛɛ? Kö sla- -nu 'ö 'wo- bho -na do -kwɛ -bha 'ö 'waa yën -a kē -sü 'ka bhë yö -mü □ee, 'iin -a -mlë -zë -mü?

² □Ya kē □nɛ -Zlan gba -kɔ □suu'- bhë, mɛ -nu 'wo- wo -na bhë, -wo -kē 'slööslö do -bezë □klöödhö, wo -bha □sɔɔn yaa -nu -gɔ, kö waa 'dho wo -de -ga 'zü □sɔɔnyaamɛ 'ka kö -waan 'dhö sla- bho 'zü.

³ Kē- wo 'dhö bhë giagia 'ka, sla- -nu 'wo bhë, pë 'ö -an kēpë 'ka 'ö tɔɔ mɛ -nu -zo -büö 'ö- wo -an -bha □sɔɔn yaa -nu 'ka -kwɛ 'saadhö 'ka,

⁴ 'ö tɔɔ -du gɔn waa- -bho gɔn -nu fɛi yaa 'dhö mɛ -nu -bha □sɔɔn yaa bho -an -bha 'gbɛɛdhö.

⁵ -A -wun 'gü, -dhɛ 'ö Klito 'dhoë- -da 'kpongtaa, -ya -pö -Zlan -dhë: 'Bhaa sla- 'piö 'iin 'bhaa gbaɔ gbɛ 'piö; 'kɛɛ 'bha n bun kē.

⁶ Gbaɔ 'ö -kē wü -nu 'wo -an 'güö -na slabhodhɛ -bha 'iin sla- 'ö -kē mɛ -nu -bha □sɔɔn yaa -bho -an -bha -pë 'ka bhë, -an -wun 'yi yaa 'kan ü 'dhii.

⁷ □Dhɛ -kē 'dhö 'a- pö: Ma □ga 'a □nɛ, (n Dë) -Zlan; a nu -na kö 'aan- ü -zo 'kun -wun kē □nɛ -kɔ 'ö pë 'ö □bɛɛn' -sü 'ka tɔng 'sëëdhɛ 'gü n -gɔ -wun 'gü 'ö- pöë bhë -a 'dhö.

⁸ 'Kɛɛ -a -ga 'ka- wo bhë, -ya -pö □kun: Sla- nu, gbaɔ -nu, wü -nu 'wo -an 'güö -na slabhodhɛ -bha bhë -nu, waa- sla- -nu 'wo- bho -na mɛ -bha □sɔɔn

yaa -nu -bho -a -bha -sü 'ka bhë -nu, 'bhaa -an gbε 'piö kö -waan 'dhoë- pö -a 'yi- -kan ü 'dhii. 'Kεε kö sla- -nu 'wo bhë, -wa -bho □ne -ko 'ö tong -wo 'dhö -a 'ka bhë -a 'dhö.

⁹ □Dhe □ya 'go mü zlöö 'ö- pö: Ma □ga 'a □ne, (n Dë) -Zlan, a nu -na kö 'aan- ü -zo 'kun -wun kë. -Ko bhë □ne 'ö -Zlan -yö sla- zii nu 'ple bho -a 'ka sea-, 'ö □ya Klito -bha yö -an □zian' dhö bhë.

¹⁰ □Dhe -kë □ne pë 'ö -Zlan -dhi -a -dhë -wun 'ka, Yesu Klito □yaa- -mo 'kuë bhë, kwa -bo sla- 'ö- bho ö bun 'gü do 'kpaan ö 'ple 'ka bhë -a -ta 'kwa kë 'slööslö kwa -bha □soon yaa -go.

¹¹ Kë- wo 'kpa bhë, slabhome 'ö -dhö, -yö -do ö -gen -ta yi 'saadhö 'ka kö -yaan ö -bha yuö kë; -a 'bhaa -nu □ya kë, sla- 'ö □yaa- bho do bhë 'ö □ya kë 'ö- bho 'zü; 'kεε kö waa -mo -a -bha -wo me -nu -bha □soon yaa bho -an -bha 'sa.

¹² Klito -bha 'ka, sla- do 'kpaan □ne 'ö- bho □soon yaa -wun 'gü; 'yö- sla- 'ö 'dhö bhë, 'ö -kë yuö 'ö- 'piö -pë dhö □glöo -kplawo -a 'ka. □Dhe 'ö □yaa- bho 'dhö, -yö -ya -sü 'ka -Zlan □kwεε- 'gü □zian'.

¹³ Do 'kwa- wo □ne, pë 'ö -yaa -go -dhe bhë -a 'gü zlöö 'ö too kö -Zlan -yö ö yaagüme -nu kë ö -gen □löö -pë 'ka.

¹⁴ 'Ö too sla- do 'kpaan 'ö Klito -ya bho bhë, □yaa- kë me 'ö □wa dha wo -bha □soon yaa -go bhë □wa kë 'puu 'fefedhö □ne -ko 'ö -Zlan 'dhoë- 'piö bhë -a 'dhö □toëpö 'ka.

¹⁵ 'Wun 'ö -gban -a -bha, -Zuu 'slööslö -ya -bleε 'ö- pö -bleεzë 'ka:

¹⁶ 'Yö kwa Dëme ya pö: -Dhikuëdhe 'a dhoë- kë -an 'ka kö yi -nu 'wo bhë □wa ziö □ga □ne: A -dho

ma tɔng -nu -da -an □zuö' 'gü, 'ö 'a- -ya -an -bha 'wundɔdhe -ta.

¹⁷ □Dhe □ya 'go mü, 'yö- pö: *N 'ka 'dho -an -bha* □sɔɔn yaa -nu waa- -an kēwun yaa -nu -wun kun n -zuē gbɔ.

¹⁸ Bhii -dhe 'ö -ziö □sɔɔn yaa -nu -ta -sü 'dhö -a -bha, kö sla- -bho □sɔɔn yaa -wun 'gü -sü gbɛ 'yaa mü gbɔ.

¹⁹ □Ya kē 'dhö, n dhegluzē -nu, kö -potaasü -yö kwa -gɔ 'kwaan- -da -dhe 'slööslö -dhe □duö -bha Yesu fei 'ö -lo bhē -a -wun 'gü.

²⁰ □Ya zian -dēü 'ö -dhö -a -dēü 'gü bho kwa -dhē -dun 'kɔ 'dhiö -sɔ 'ö bhē, □pɛɛ'- 'ö- wo bhē -a 'ka; -dun 'kɔ 'dhiö -sɔ 'ö bhē □nɛ 'ö -dhe 'slööslö waa- -dhe 'slööslö -dhe □duö -an 'gü -kan 'gü -pē 'ka. -Kwa -dhe -ga -a 'gü -sē 'ka, -yö Yesu bun 'bin 'ka kwa -dhē.

²¹ Kwa -bha slabhomɛ □va -yö -dhö 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha mɛ -nu 'kpekpe -gɔ 'dhiö.

²² □Ya kē 'dhö kö -kwa □yɔɔn -Zlan -bha, □zuö' 'puu 'ka, -zo yö -sü 'ö- 'yan -toē -gɔ -pē 'dhö -gban -sü 'ka kpinngdhö -a 'gü bhē -a 'ka. Kö □kun 'ö 'wun -yö to kwa □zuö' -ta 'ö -kē kwa -gɔ □zuö' -to zlöö -pē 'ka. Kwa bun -yö kē 'zlu -sü 'ka 'yi 'slööslö 'ka.

²³ -Zo -tēn -a -dhē -pē 'ö 'kwa- -wun □blɛɛ' -na bhē, -kwaa -wun 'kun 'gbee-, bhii -yö kē ka 'yaan □nɛ pē -nu 'ö -Zlan -ya 'tɔ go kwa -dhē bhē, -yö -dho -a -de kē.

²⁴ -Kwa kwa -zo 'to kwa 'ko -nu 'piö kwa 'ko -nu □faan' 'mē -sü 'ka -dho -kē 'kuē -sü -bha 'iin kö pē 'ö kēpē -nu -sē 'ka kö 'kwaan- kē.

²⁵ Kö □kun 'kwa kwa -ta yö -dho -bhoküekédhe

-nu 'gü -sü -bha □ne -ko 'ö me 'bhaa -nu 'dhoë- kë -na 'ka bhë -a 'dhö. Pë 'kwa dhoë- kë □zian' 'ö tɔɔ 'kwa kwa 'ko -nu □faan' 'më 'ö tɔɔ ka gia- ka- □tei' -dɔ □ne kwa Dëme -bha nu -yi 'ö- -ya bhë □ya yö □klöö'.

26 Bhii □ya kë □ne 'wun giagia dɔ -sü □ya kë kwa -gɔ 'ö 'kwa 'go -a 'gü 'kwa □soon yaa kë kwa -de □dhɔɔbhaa 'ka, kö □kun 'ö -kë kwa -zo 'piö □ne sla- -bho □soon yaa -wun 'gü -sü 'bhaa -yö -dho kö -yaan kwa -bha □soon yaa -nu bho kwa -bha.

27 Pë 'ö -ya kwa -gɔ zlöö 'ö tɔɔ kö 'kwa dɔ kwa -de -wun □zɔnng' -ta za 'gblüünzë waa- ö 'piö 'siö □va 'ö dho □gɔü' 'gbee- -me -nu 'gü □siö'- bhë -a -gɔ.

28 Kë- wo 'dhö bhë, me 'ö Moizö -bha tɔng dɔ 'gü, kö -a -tɔmɔ -nu -wo kë □ple 'iin -yaaga, -a zë □ne 'wo- wo; -a 'yënnng yö -sü gbë 'yaa kë -dhö.

29 Pë -nu 'wo bhë, □wa kë □ne -ko bhë -a 'dhö, kö me 'ö -Zlan Gbö giagia sü -bha -zë, 'ö- fei 'ö -lo -dhikuédhe -pë 'ka 'ö -Zlan -yö bɔ -a -ta 'ö me -ga 'slööslö bhë, □yaa- sü □ne pë 'ö- -yö -a -bha -pë gbë 'yaa 'dhö -a 'dhö, 'ö □ya ö 'dhi -ya -Zuu 'ö go -Zlan 'piö 'ö- -ko -së 'dhö kwa -ta bhë -a -bha, kö -a -me bhë 'klobhɔdhe 'ö dho nu -a -ta bhë, 'ka -dhe -ga -a 'gü -yö -dho kë -a -gɔ mü □dhë □εε? Ka gia-, 'ka -dhe -ga -a 'gü, yö 'ka 'dho kë □gbaonsü me 'ö bhë -a -bha 'ka a?

30 Bhii -Zlan 'ö 'wun □blεε 'ö- pö: *Ma □ne 'a dho n -de -gbɔ bho, ma □ne 'a dho 'wun bho 'wunyaakëme -nu 'gü bhë, kwa- dɔ. Yö do bhë □ne 'ö- pö 'zü: Kwa Dëme -dho ö -bha 'segɔgüme -nu -bha za kan.*

31 (N dhegluzë -nu,) -Zlan 'ö 'bhee- bhë, -da -a kwεε -sü □suu'- 'ö bhë -yö 'wun 'gblüünzë do 'bhaa 'ka.

32 -A -kë 'dhö -sü 'gü, kö □kun 'ö ka -zlö -yö -trö 'wun -nu 'ka bɔ -an 'gü kö 'ka -da -Zlan -wo 'gü, □saan' -nu 'ka- wo kö -Zlan -bha -dhepuudhe 'ö bhë 'ka- yö, 'wun 'gbee- -nu -wo -nu ka -ta, 'kεε 'ö 'ka to -a 'gbee- 'ka 'wun -nu bhë -an 'gü bhë -an 'ka;

33 kö -wo 'si -nu bho -na ka -gɔ, kö -wo pë 'dhiö- -nu kë -na ka 'ka mε 'kpekpe wö 'dhiö; 'ö- 'bhaa -nu □ya kë, kö mε -nu 'wo pë kë -na -an 'ka 'dhö bhë kö ka 'dho -na -an -dhë;

34 'iin 'zü mε -nu 'ö 'wo -kanso 'gü, ka -da -na -an 'yënnng 'gü; ka -bha pë -sεεbɔ -bho ka -gɔ -sü bhë, ka -we -a -bha 'gludhi 'ka. 'Ö tɔɔ ka- 'wun -dɔ □nε pë -sεεbɔ 'gian -zë -nu 'ö 'wo dho □glɔɔ □toëpö 'ka -wo ka -gɔ.

35 □Ya kë 'dhö, -zoglobansü 'ö ka -gɔ bhë, kö □kun 'ka kun -a 'ka; bhii -a 'piö -pë 'ö -Zlan -ya -ya ka -gɔ -yö -dhö.

36 'Kεε kë- wo 'dhö bhë, ka -bha -wun -yö -kë □naazë -sü -bha kö 'kaan- -Zlan -zo 'kun -wun kë -yö kë 'dhö kö pë 'ö- 'tɔ go bhë -yaan -a nu ka -dhë.

37 'Ö tɔɔ pë 'ö □bεεn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhe 'gü -ya -pö: -A 'töng □ya 'to 'tee, 'tee giagia 'ka, kö mε 'ö dho nu bhë -yaan nu, yö 'ka 'dho lan- bhɔ nu □dhia.

38 'Kεε kö kë- wo 'dhö bhë mε 'ö kpengdhö n wö 'dhiö -yö -këdhösü 'ö n 'piö bhë -a yö -a -bha -zo -yö n -ma -sü 'gü, 'kεε □ya kë □nε mε □ya 'yε ö 'zü □ya bhɔ ö züë -a -wun 'yi 'ka 'dho kan n 'dhii.

³⁹ Kwa 'pö, 'kwaa □ne me 'ö 'wo bho -na wo züë 'ö 'wo zian yaa 'sü -na bhë -an 'dhö. -Zo -yö -Zlan -bha -sü -yö kwa -go; 'ö kwa dha -zian -ta.

11

'Wun 'ö -gban -zo -yö -Zlan -bha -sü -bha

¹ -Zo yö -Zlan -bha -sü 'ö bhë, yö -mü -më 'ka ε? 'Ö tɔɔ pë -nu 'ö -Zlan -ya 'tɔ go, 'kεε 'ö waa kē □kun bhë -a -dhe 'wun gia- -sü; 'ö tɔɔ pë -nu 'ö me yaa- yö do ('kεε 'ö- -wun 'dhö -dhö) bhë, 'yan -to -a -go -sü.

² -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë □ne 'ö -kë 'dhiö me -nu -go 'ö -an -wun 'yi -yö -kan -Zlan 'dhii bhë.

³ -Zo -yö -Zlan -bha -sü □suu'- 'ö 'dhö bhë □ne 'ö- -kë 'ö 'kwa- 'wun do □ne -yö 'kpongtaadhe -pë -kë ö -wo 'ka; kö □ya kē 'dhö pë 'ö kwa 'yan 'dhoë- -bha bhë -yö -go pë 'ö 'kwaa- yö -a 'gü.

⁴ -Zo -yö -Zlan -bha -sü do bhë □ne 'ö -kë Abelö -go 'yö sla- -nu 'ö waa- ö □dhoo Kaen 'wo- bho bhë, 'ö- -bha -yö -Zlan -zo kun 'ö -ziö -a 'ka Kaen -bha -ta. -A -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü, 'yö -Zlan -ya yö kpengdhö, 'ö- -bha gbaɔpë -nu kun □zuö' -së 'ka. Abelö 'ö bhë 'kö -kë □ne □ya ga, -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhë -yö □tun 'wun □zuan' 'ka kwa -bha 'ka □dεε.

⁵ Enökö -de 'pö, -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü, -yö -to 'bhee-, 'yö dho dhang- 'gü -Zlan 'piö; 'ö pë 'wo- -dhe -ga 'ö yaa- do. Me gbε yaa- yö gbɔ. 'Kεε kē- wo 'dhö bhë, -Zlan -bha 'sëédhe □bεεn' -yan -ya -pö -dhe 'bhaa 'gü mü □ne: -A kē -sü 'ka kö -yaan 'dho dhang- 'gü, -a 'ta -sü -ko -wun 'yi -yö -kan -Zlan 'dhii.

6 'Ö tɔɔ mɛ gbɛ -wun 'yi yaa 'dhö kan -Zlan 'dhi 'kpaan 'ka kö -zo -yö -a -bha -sü 'yaa mɛ bhë -a -gɔ. -A -gen ɲga tɔɔ mɛ 'ü dho ɲyɔɔn -Zlan -bha, ü ɲdua' -mü kö 'ü- -dhe 'wun gia- ɲne -Zlan -yö -dhö; 'ö -mɔa kö -yö 'wun -së kë mɛ 'ö- ɲmɛɛ -a -dhë.

7 -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë ɲne 'ö -kë Noe -gɔ 'ö 'wun -nu 'ö -Zlan -ya to 'dhiö 'ö- ɲbleɛ -a -dhë bhë, 'ö- -wun -dhe 'wun gia- 'kɛɛ kö -a 'yan yaa -da -a 'gü ɲkun. 'Yö- -wo ɲbhlë -ya; 'yö 'wun bhë 'ö- to 'dhiö 'ö 'yitagɔ -pë -kë; 'ö -dhe 'ö 'yi ɲya pa, 'ö waa- ö -gɔ kɔɔmɛ -nu 'wo -da -a 'gü, 'wo dha. -A -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhë -a -wun 'gü ɲne 'ö za -yö -dhi -a -bha -Zlan wö 'dhiö, 'ö za -yö 'kpongtaamɛ -nu kun yi bhë -a 'ka, -zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö yaa kë -an -gɔ ɲne Noe 'dhö bhë -a -wun 'gü.

8 Ablaamö -de 'pö, -a -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü ɲne, 'ö kë- wo 'kpa bhë, -a ɲdhɔɔ 'ö -Zlan -ya -kë 'ö- bɔ 'sɛgɔ 'ö dho kë -to -a -bha 'në -nu -gɔ -pë 'ka -a 'gü bhë, 'ö yaa -kɔ -a 'ka. 'Yö ɲluu ö -de -gɔ 'sɛ 'gü 'ö dho, kö 'yaa ö 'dhodhe -de dɔ.

9 -A -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü ɲne 'ö -kë 'sɛ 'ö -Zlan ɲya 'tɔ go -a -dhë bhë -a 'gü ɲne -nia 'dhö bhë; 'ö 'wo ɲkaa' 'dhö sɔ 'kɔ -nu 'gü mü yö 'dhö, Izaakö 'dhö waa- Zakɔbö 'ö wo -de 'pö 'ö pë 'tɔ 'go -wo do bhë 'ö -an -bha 'ka 'pö bhë.

10 'Ö tɔɔ Ablaamö 'yan -yö -kë pödhe 'ö -Zlan yö -de gia- 'ö dho -a dɔ, 'ö 'yaa 'wü bhë -a -gɔ.

11 -Zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö -kë -a -gɔ bhë ɲne 'ö -wun 'gü 'ö yö Ablaamö -mɛ, 'ö waa- ö bɔɔ Saala 'ö ɲwa ziö 'në 'kpɔ 'töng -ta bhë 'ö 'wo -mɔa -bha

'wo 'në kpɔ. 'Ö tɔɔ kē 'ö- wo 'dhö bhē -wa -wun -dhe 'wun gia- □ne 'wun 'kö □ya 'go -Zlan 'dhi □ya yö plaan pē 'tɔ 'go -wo 'ka, kö pē 'ö dho -a kē yö -mü.

12 -Kɔ 'ö □kaa' zlöö 'ö Ablaamö 'ö □ya kē zii -be, 'ö- 'nëkpɔdhe 'yaa -dhö gbɔ bhē 'ö 'në kpɔ, 'yö 'waa -mɔa kö -wa □suu'- ta -dho 'kuë- -sü dɔ □ne -kɔ 'ö 'susongga -nu 'dho -a 'ka dhang- -bha 'iin 'zü □ne -kɔ 'ö 'yënnng ga -nu 'dhoë- 'ka 'yoo □bhaa -a 'dhö bhē.

13 Mɛ -nu 'wo bhē -wo -to -zo -yö -Zlan -bha -sü 'gü, -wo -ga, 'kɛɛ kö pē -nu 'ö -Zlan -ya 'tɔ go bhē waa- yö; kē- wo 'dhö bhē -an 'yan -yö -da -an 'gü 'ö 'wo to □gbiin 'wo wo -kɔ □luu -an -dhē; 'ö tɔɔ kö □waa- 'wun dɔ □ne wo -nia 'ka, ziö -mɛ -nu 'ka 'kpong □ne -a □taa.

14 Kē- wo 'dhö bhē mɛ -nu 'wo 'wun □blɛɛ' -na 'dhö bhē, -wa -zɔn gia- 'ka □ne -wo 'sɛ 'ö dho kē wo -de -gɔ -sɛ 'ka -a □mɛɛ' -na.

15 'Ö □ya kē □ne 'sɛ 'wo go -a 'gü bhē -wo -kē wo -zo -ta -a 'gü □dhia □zuötözlöödhe 'ka -be, kö -wo -dho yɛ wo 'zü, 'wo dho -a 'gü.

16 'Kɛɛ kē- wo 'dhö bhē pē 'ö -kē -an □zuö' 'piö 'ö tɔɔ 'sɛgɔ 'ö □bhlézē 'ö -ziö -a 'ka -a mɛ 'wo go -a 'gü -a -ta bhē. Yö □ne 'ö -kē -a mɛ 'ö dhang- 'gü bhē -a 'ka bhē. Pē 'ö -kē 'ö 'yaa -Zlan -bha lē- -wun 'ka kö -wa -dhe wo -bha -Zlan 'ö bhē 'ö bhii yö gia- -de □ne 'ö -an -bha pö- dɔ 'ö -ya -sü 'ka -an -gɔ.

17 Ablaamö -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhē □ne 'ö- -wun 'gü, 'yö ö gbö Izaakö 'ö -kē -a -gɔ 'dhö do 'kpaan bhē 'ö- -kē slabhoëpē 'ka kö -Zlan □yaa- □zuö' -ga, kē □ne -yö ö -wun -dhe 'wun gia- kö

-yaan □tei' dɔ. 'Yö Ablaamö -ya -kë kö -yaan ö gbö bhë -a kë sla- 'ka 'kεε kö -a gbö 'ö 'dhö bhë □ne 'ö -Zlan -yö 'wun -gban -a -bha 'ö- -kë -a -dhë pë 'tɔ go -wo 'ka bhë.

¹⁸ 'Kεε kö -Zlan -ya -pö -a -dhë 'dhiö: *Izaakö bhë* □ne 'ö dho kë ü □suu'- -ta -nu -go -a 'gü -mε 'ka.

¹⁹ -Yö -kë Ablaamö 'yaan □ne -kɔ -mɔ 'wuën-sü -yö -Zlan -gɔ, 'ö -mɔa -dewo 'ö mε -nu bho ga 'gü. Pë 'ö -kë 'ö -Zlan -yö Izaakö nu Ablaamö -dhë 'zü -dëüwo bhë 'ö bhë □ne pë 'wo- pö mε 'ö ga bhë □ya 'go ga 'gü, □ya -wo -a 'dhö.

²⁰ -Zo -yö -Zlan -bha -sü do bhë □ne 'ö -kë Izaakö -gɔ, 'yö to 'bhee-, 'yö 'dhuë- kpɔ ö gbö Zakobö waa- Ezau -an -bha 'wun dho kë -an 'ka -dhekpaɔ □dhia' 'piö bhë -a -wun 'gü bhë.

²¹ -Zo -yö -Zlan -bha -sü do bhë □ne 'ö -kë Zakobö -gɔ, 'ö- -wun 'gü 'ö Zozefu gbö -nu 'wo bhë 'ö 'dhuë- kpɔ -an -bha do do 'ka -yaan □tun ga -na; yi bhë -a 'ka, -yö ö -bha 'lü 'në -gban ö -gɔ 'ö dɔ gɛnngdhö ö -gɛn -ta 'ö -Zlan gba.

²² -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë □ne 'ö -kë Zozefu -gɔ 'ö □dhe 'ö 'dhoë- ga, 'ö 'töng 'ö Izlaelö -mε -nu dho go -a 'ka Ezitö -sε 'gü bhë 'ö- to 'dhiö 'ö 'wun -gban -a -bha 'ö- □blεε; 'ö 'wun -gban -kɔ 'wo dho ö □glöö ga 'lü -nu kaa -nu 'ö- 'plε □blεε -an -dhë.

²³ -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë 'ö -kë Moizö 'kpomε -nu -gɔ 'ö 'wo- 'blë □biin bin 'su -yaaga 'piö kö □kun 'ö 'wo dho -a zë (□ne -kɔ 'ö Ezitö -gludë -ya pö -wa kaa Zuifö 'ka 'kpa bhë -a 'dhö); 'kεε kë- wo 'dhö bhë, waa 'suö -gludë 'ö bhë -a -dhë kö -wa -wo □bhlë -ya □ne -kɔ 'ö- pöë bhë -a 'dhö 'në bhë -a -bha -kë -së -sü -wun 'gü.

24 -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë □ne 'ö -kë Moizö -go; 'yö □dhe 'ö □ya kë □va, 'ö yaa 'we -a -bha gbo kö -wo ö -dhe Falaon 'dhu -bha 'në.

25 'Ö- -dho -kë kö waa- -Zlan -bha 'segogüme -nu wo 'klo -yö bhö 'ö □zië' -kë -Zlan 'ka □gbiin -sü 'ö 'wo -kë wo -de □dhobhaapë -nu 'ö dho ziö bhë -a 'gü -sü -ta.

26 'Yö lë- kpo -a -ta -sü □ne -ko 'ö □kaa' Klito 'ka -a 'dhö bhë, 'ö- yö 'gianzë 'ö -ziö -a 'ka □bhöopë -nu 'wo Ezitö bhë -an -ta. Kë- wo 'dhö bhë 'ö tso kö -a 'yan -yö pë 'ö dho kë -a □saan' 'ka 'dhiö □zian' -Zlan 'piö bhë -a -bha.

27 -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë □ne 'ö -kë Moizö -go 'ö yaa 'suö Ezitö -gludë -dhe; 'ö to ö -wo -ta 'ö go pödhe bhë -a 'gü □ne pë 'wo- pö -Zlan 'ö me gbë 'yaa- yö bhë, -ya 'yan 'dhiö -a 'dhö.

28 -Zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö -kë -a -go bhë □ne 'ö- -wun 'gü 'ö tong do Izlaelö -me -nu -dhe kö -wo Paakö 'wlaan- kë; 'ö 'go mü 'ö- pö -an -dhe 'bhlanë -nu 'wo dho -an zë bhë, -wo -an fëi kë kpong -nu -bha □kun -kë 'ö -Zlan -bha bome 'ö dho nu pë 'gü □siö' □dhia bhë 'ö dho -da Izlaelö -me -nu -go koo -yaan 'në goon- 'saadhö 'ö dhe -bha 'në -bleezë 'ka -a zë. (-Kö 'ö □kaa' zlöö 'ö Paakö 'wlaan- -yö □daa' 'ö bhë.)

29 -Zo -yö -Zlan -bha -sü □ne 'ö -kë Izlaelö -me -nu -go 'ö- -wun 'gü, 'ö 'Yoo nuεazë -yö -kan 'kuë- 'ö 'wo- -kan □ne pë 'wo- pö -dhe 'kpea -dhe -mü -a 'dhö bhë, 'kεε kö □dhe 'ö Ezitö -me -nu -wo yö mü 'ö -an 'ple -wo to yiö.

30 -Zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö -kë Izlaelö -me -nu -go bhë □ne 'ö- -kë 'ö □dhe 'ö □wa □nië' Zeliko -pö

-zü 'to -dhekpaoyi 'slaple 'piö 'ö- böü- 'kplong 'ö-
-zü 'to bhë, 'ö -lo.

³¹ -Zo -yö -Zlan -bha -sü 'ö -kë Laabö 'ö -kë
□sɔɔnkëdhe 'ka -a -gɔ bhë □ne 'ö- -wun 'gü 'ö me
-nu 'ö waa 'wun ma -Zlan -ta bhë 'ö wo -nu waa
ga bhë 'ö tɔɔ -glunaɔkëme -nu 'wo go Izlaelö -me
-nu ziën 'töng bhë -a 'ka bhë, -yö -an -nia -kun
-së 'ka Zeliko plöö.

³² 'Wun -yö n -gɔ □va kö 'aan- □bleɛ' 'wun
□zuan' 'ka 'wun 'ö -gban -zo -yö -Zlan -bha -sü
-bha -a -bha; -a kë □yië' 'aan- bɔ Zedeɔn -bha 'gü,
'aan- bɔ Balakö 'dhö, Sanson 'dhö, Zefüte 'dhö,
Davidö 'dhö, Samielö waa- -Zlan -wodhiölome
-nu 'wo to -an -bha □bleɛ'-, kö 'kwa 'dho □gbiin.

³³ 'Kεε -yö kë kwa 'yaan poo □ne -zo -yö -Zlan
-bha -sü 'ö -kë -an -gɔ bhë □ne 'ö- -kë 'ö 'wo to
-a 'gbee- 'ka -gludë -nu -ta 'sɛgɔ -nu 'gü, 'ö 'wun
kpengdhö kë -sü -yö -kë -an □zuö' 'gü; 'ö- -wun 'gü
'ö pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go -an -dhë bhë, 'wo- yö. -Zo
-yö -Zlan -bha -sü do bhë □ne 'ö -ko -mɔ 'wuën-
-sü nu -an -dhë 'ö 'wo □laa' -nu 'dhi yö -a 'ka 'kuë-,

³⁴ 'ö 'wo 'siö □vava -nu □dhuu -an 'ka, 'ö 'wo
dha -ga -dhaa □kwaa' -sü -gɔ. □Faan' yaa kë -an
-gɔ 'kεε -wo -kë □faan' -zë (wo -bha -zo -yö -Zlan
-bha -sü -wun 'gü). -Wo -kë 'gbee- -glu -nu 'gü 'ö
'wo to -a 'gbee- 'ka -glugɔnmε -nu 'wo go 'sε gbε
'gü -an -ta.

³⁵ -Zo -yö -Zlan -bha -sü bhë □ne 'ö -kë dhoo -nu
'bhaa -nu -gɔ 'kpa, 'ö -an -mε -nu 'wo ga, 'wo go
ga 'gü -an -dhë.

-Wo mε 'bhaa -nu -kun, 'wo -an zë -kë wo 'kεε
'ö waa 'we -a -bha gbɔ kö 'wo 'go 'gan 'gü, -yö kë
'dhö kö -waan 'go ga 'gü -këdhösü 'gianzë -bha

'ka.

³⁶ 'Wun do bhë -a -wun 'gü □ne 'ö 'wo 'yee to me 'bhaa -nu -bha, 'ö 'wo -an 'bhaa -nu -ma, 'wo □yoo' yö -an -bha, 'ö 'wo -an -zuö -kanso 'gü,

³⁷ kö -wo -an me 'bhaa -nu □zëë 'zë -na -guö 'ka, -wo 'to -na -a □kwaa' kö -wa me 'bhaa -nu 'klu 'kan -na 'sii- 'ka 'iin kö -wo -an -go 'kan -na -dhaa 'ka; -wo -kë 'fëzë; -an -ya -dhe kpinngdhö yaa kë -dhö; -wo 'bhla kwi -nu 'iin -bho kwi -nu -da wo -bha □ne so 'dhö; kö -an 'klo bhö -na.

³⁸ Me -nu 'ka- -ga -na bhë, -wo -kë 'dhö 'yënnng □taa -dhe -nu -bha, -ton 'piö -dhe -nu -bha, -guö □duu' -dhe -nu waa- 'sei -dhe -nu -bha 'dhö, 'këë a- -pö ka -dhë -wo □va 'ö- -de 'yaa 'kpongtaame -nu -ma 'kun poo kö -wo kë -an ziën.

³⁹ 'Këë me 'ö 'wo bhë 'saadhö, -an -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü -wun 'gü, -an -wun 'yi -yö -kan -Zlan 'dhi, 'këë kö pë 'ö -Zlan -ya 'to go bhë, waa-yö.

⁴⁰ Bhii -Zlan -yö pë 'gianzë -ya kwa -go. Pë 'ö -kë -an -bha dhasü yaa -da kwa 'dhiö bhë 'ö bhë, -yö kë 'dhö kö dhasü 'ö -dhö bhë 'kwaan- yö kwa 'kuë.

12

'Wun 'ö -gban me 'kwa- -dhe kwa Dë -a -bha kwa 'kun -kɔ -bha

¹ -A -kë 'dhö -sü 'gü, □dhe -kë □ne -Zlan -bha me -nu 'wo bhë -an -gbaa □va -wo kwa -zü 'to □va, 'ö -an 'yan 'dhö kwa -bha bhë, kö -kwa kwa □kwaa' pë 'saadhö 'ö □ne □kwëë- 'dhö, kwa -bha -ta -sü -Zlan -bha zian -ta -sü 'gbloo 'piö -a -bha; kö 'wun yaa 'ö -ziö kwa -go -dhe 'yaa 'gbee- bhë,

'kwa 'kan -a -bha kö -bla 'ö kwa -gɔ bhë, 'kwa-sü ö 'sü -kɔ 'ka.

² Yesu 'ö kwa -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhë -a -gbaan 'ö yö □ne 'ö dho -a 'ka -a 'gü -pë kē -sü -bha -a 'ka bhë, -kwa kwa 'yan kē -a -bha. 'Ö tɔɔ yö 'ö bhë □ne 'ö -we -a -bha kö -wo ö zē -a -dɔ -gaatalü -bha -sü 'ka; 'ö- lē- □suu'- bhë yaa-kē, □zuögludhi □va 'ö -kē -ya -sü 'ka- gɔ bhë -a -wun 'gü. 'Yö dɔ 'kwa- wo □dæ □ne, 'yö -ya -sü 'ka -yadhē □bhlëzë 'ö -Zlan -bha -gludëdhē -gbloo 'gü, -Zlan □kwæ- 'gü dhang- 'gü bhë -a 'gü.

³ □Ya kē 'dhö, kö □kun 'ö ka -zlö -yö -trö, 'ö ka 'gü -yö ga 'yan -to -a -gɔ -sü 'ka 'ö ka □faan' -yö yën 'ta -sü -Zlan -bha zian -ta -sü 'ka; 'ö tɔɔ yö 'ö bhë, kēpëyaamē -nu -wo 'wun □suu'- 'saadhö 'ö -dhö -a □kaa', 'yö bɔ -a 'gü;

⁴ bhii -yö 'dhö 'püë- wo, -ka ka -de -ta □kɔɔ'-, □kun -kē 'ö □sɔɔn yaa -dho -da ka -bha -tosiadhe 'gü 'kæ 'ko 'ka dho -a zē, -yaan kē ka -gɔ -to -a 'gü -ko 'ka, kaa- zē do.

⁵ Mē □faan' 'mē -wo -nu 'ö -Zlan -ya □blæ ka -dhë □ne mē pē □blæ 'nē -nu -dhë bhë kö □kun 'ö ka -zlö -yö -trö -an 'ka; 'ö bhii -ya pö: *N gbö, kö □kun 'ü Dëmē -bha mē -kun 'gbee- -sü -san -zë; kö □kun 'ö -we ü -dhë ü □dɔɔ' -sü 'ka 'ö 'ü ü -kɔ dho sia-*.

⁶ *Bhii mē 'ö Dëmē -ya -dhɔ -kē □ne 'ö- kun 'gbee-, 'ö mē 'ö- dɔ □ne ö gbö -mü bhë □ne 'ö- 'klo bhɔ.*

⁷ 'Wun -nu 'wo wɔ -na ka -ta bhë -ka bɔ -an 'gü □ne □dhē 'ö mē dē -yö mē □dɔɔ -a -bha -a 'dhö. -A -de 'wun -nu 'wo bhë -wa -zɔn □ne -Zlan -yö ka -sü □ne ö gbö -nu 'dhö. -A -ga gia- 'ka- wo bhë, 'ka 'nē dē yö kö 'yaa 'we ö gbö -dhë 'iin 'yaa ö gbö

-ma -a?

⁸ 'Kεε -yö kē ka 'yaan □νε □ya kē □νε -Zlan -bha ka □doo' -sü 'yaa 'dhö, kö 'kaa- gbö -nu giagia 'ka.

⁹ Kwa gia- -kwa -dhe -ga bhē 'dhe! Kwa dē -nu 'wo 'kpongtaa zö bhē, □ya kē -wo 'wun -wo kwa -ta kwa 'nēdhε 'gü kö 'kwaan- 'wun ma -an -ta. Kö kwa Dē 'ö dhang- 'gü bhē, -gɔ -yoo -a -dhē -sü □suu'- -mlē 'ö dho kē kwa -gɔ kö -kēdhösü -yaan kē kwa -gɔ bhē □εε!

¹⁰ Kē- wo bhē kwa dē -nu 'wo 'kpongtaa zö bhē □wa kē, -wo 'wun -wo kwa -ta pē 'ö -an 'yan 'dhiö kpengdhö 'kpongtaa zö 'töng kpö 'bhle 'ka -a -wun 'gü. 'Kεε -Zlan -bha 'ka, □ya 'wun wo kwa -ta, kö -ya -kē 'dhö kwa -wun 'gü (kwa -bha 'wun -sē 'ka □toēpö 'ka), kö 'kwaan- -kē 'slööslö 'pö □νε ö 'dhö.

¹¹ 'Yö 'wun □ya wo kwa -ta, 'ö -kē kwa 'gü -a 'töng bhē -a 'ka □νε □zuö' -kaan 'kuē -wun 'dhö 'ö 'yaa kē kwa -bha □zuögludhi -wun 'ka. 'Kεε kē- wo 'dhö bhē, με -nu 'ö □wa bo 'klobhodhe 'gü □va, -a 'piö -pē bhē, -wa -kun 'yee 'ka. -A 'piö -pē 'ö 'dhö bhē 'ö tɔɔ □zuöyagluu waa- -kēdhösü 'ö kpengdhö.

'Wun 'ö -gban -zobüödhewo -nu -bha

¹² □Dhe 'ö 'dhö, ka -kɔ -nu 'ö -an 'gü □ya ga bhē, -ka -an □luu', 'ka ka kpongɔ -nu 'ö □wa kē 'dhiö bhē -an gba □faan' 'ka.

¹³ -Ka 'dho ka -bha -ta zian 'ö kpengdhö -a -ta -sü 'ka 'dhiö kö □kun 'ö ka -gen με 'ö -ziö 'kluē- sü 'ka 'ö dho ka kē 'kεε kö -yö bo □zian'.

¹⁴ -Kaa kēdhe □μεε'- kö □zuöyagluu -yö kē ka -gɔ με 'ple buēndhö 'iin kö ka wo -kɔ -yö kē

'slööslö, 'ö tɔɔ mɛ 'ö- wɔ -kɔ 'yaa 'slööslö yaa 'dhö
ö 'yan do kwa Dɛmɛ -bha.

15 -Kaa kɛ 'slɛ 'ka ɲkun -kɛ 'ö mɛ gbɛ -yö ö
-ta yö -Zlan -bha 'glusɛ bhɛ -a -bha. -Ka kɛ 'slɛ
'ka kö ɲkun 'ö mɛ gbɛ -yö -kɛ ɲnɛ 'blü 'dhe 'yi
'güüzəsüzɛ 'dhö 'ö pɛ yaa -kɛ mɛ ɲplɛɛzɛ 'ka ö
-bha mɛ zɛ -pɛ 'ka.

16 -Ka kɛ 'slɛ 'ka kö ɲkun 'ö mɛ gbɛ -yö -kɛ 'wun
-yö yaansüzɛ kɛ -mɛ 'ka 'iin 'ö pɛ -nu 'wo -ya -sü
'ka -de -ta bhɛ 'ö 'yaa -an ɲbhlɛ -ya ɲnɛ Ezai 'dhö;
'ö tɔɔ yö bhɛ ɲnɛ 'ö 'dhuɛ- 'ö -an dɛ dhoɛ- kpɔ -a
-bha -bezɛ -a -bha -kɛ mɛ ɲva 'ka -sü -wun 'gü
bhɛ, 'ö- -wun -zuö ö -kɔ ɲtaa -bhöpɛ do 'kpaan
-wun 'gü zlöö.

17 Ka gia- 'wun bhɛ, ka- 'dhiö 'to -kɔ -dɔ! Yö
bhɛ ɲnɛ 'ö yi do 'ka zlöö 'ö- kɛdhe ɲmɛɛ kö ö dɛ
-yaan 'dhuɛ- 'kpɔ ö -bha; 'ö- dɛ yaa 'we -a -bha -a
-gɔ; 'ö tɔɔ 'slɛ 'kpaan gbɛ yaa kɛ -dhö gbɔ kö pɛ
'ö- -kɛ 'dhiö bhɛ -yaan -a ɲdhiɛ' -kwaa ö -bha; 'kö
-kɛ ɲnɛ -yö 'gbo bɔ 'dhee.

18 'Wun 'ö -gban -yɔɔn -Zlan -bha -sü -bha 'ö
kwa -gɔ 'iin 'ö Zuifö -nu 'piö bhɛ, -kwa -dhe -ga
-a 'gü 'kwee-! Ka 'ö 'ka bhɛ yaa kɛ ɲnɛ -tɔn 'ö
mɛ -kɔ -mɔa -yö 'pa -a 'ka bhɛ ɲnɛ 'ö 'ka ɲyɔɔn
-a -bha ɲnɛ -kɔ 'ö Izlaɛlö -mɛ -nu -wa ɲkaa' 'kpa
bhɛ -a 'dhö; 'ö tɔɔ kɛ- wo bhɛ, -wo -kɛ -tɔn do
'wo- 'to kpɔ Sinai 'ka bhɛ -a 'sɔɔ; yö ɲnɛ 'ö- -bha
'siö -ziizɛ 'dhö, -dhetiidhe -nu waa- 'buu ɲva -wo
-kɛ -dhö 'kpa.

19 Yö do bhɛ ɲnɛ 'ö- -bha 'truu -piö -wo waa- pɛ
'wun ɲblɛɛ' -wo -yö -kɛ -dhö. 'Yö -dhe 'ö Izlaɛlö
-mɛ -nu -wo -wo bhɛ -a ma, 'wo- pö kö ɲkun 'ö
-wo 'bhaa -zuöatadhe -yö -kɛ -dhö 'zü.

20 Bhii -wo bhë -yö tong do -wo do 'ö -kë -an -dhë -ziizë -a 'ka; 'ö tong do □woë' □ne: 'Të -pë 'ö 'dhoë- pa -ton bhë -a 'ka, yö wü 'piö oo, -yö me 'piö oo, -wo -dho -a -zuö -guö 'ka 'ö to -a □kwaä'.

21 'Wun bhë -yö -kë -ziizë □va yaazë 'ka. -A -de -a -wun 'gü Moizö -ya -pö: «A □zluun -na 'siö □va 'ö -kan n 'gluu bhë -a □kwaä'.»

22 'Kεε ka -zë Siön -ton waa- -Zlan 'ö 'bhee- 'ö dhang- 'gü bhë -a -bha pödhe 'ö waa- ö -bha bome -vuu □plëezë -nu 'wo -ya -sü 'ka -a -bha, 'wo- dhe Zeluzalemë -dhe me 'ö dhang- 'gü bhë □ne 'ö 'ka □yöön -a -bha bhë.

23 -Zlan -bha me -nu kpö -blëezë 'ö □zuögludhi 'dhö -an -gö, 'ö -an 'to 'dhö -ya -sü 'ka dhang- 'gü bhë, □yöön □ne 'ka- wo -an -bha bhë. -Zlan 'ö zakanme 'ka, me 'ple waa- me -nu 'wo -kë kpengdhö 'kpongtaa zö 'ö □wa -da -dhe 'slööslö -dhe 'ö 'wun 'yaa me -bha -a 'gü -an -ta bhë, yö □ne 'ö 'ka □yöön -a -bha bhë.

24 Yesu 'ö -dhikuédhe -dëü 'ö kwaä- -Zlan -nu kwa ziën -a song 'ka waa- -a fei 'ö 'wun □blëε' -na -kɔ -së 'gü 'ö -ziö -a 'ka -kɔ 'ö Abelö -bha 'dhoë- kë -naa 'ka bhë -a -ta bhë, yö □ne 'ö 'ka □yöön -a -bha bhë.

25 □Ya kë 'dhö kö -ka kë 'slë 'ka! Kö □kun me 'ö 'wun □blëε' -na ka -dhë bhë, 'ka -kɔ -a -wo 'ka! Me 'ö -kë me -nu 'paan bho □dhia 'kpongtaa zö 'wun -nu 'wo -gban -Zlan -bha -a -wun 'ka bhë, me -nu 'wo -kɔ wo 'to -to -a -bha -sü 'ka bhë, waa dha 'klobhodhe -gɔ. Pë -nu 'wo 'kpongtaa zö, -an -bha □ya kë □ne -kɔ bhë -a 'dhö, kö me 'ö -ya -sü 'ka dhang- 'gü dhuö 'ma bhë, -më dho kë kwa 'ka kö 'kwa kwa -ta yö -a -bha -ε?

26 Kë- wo 'kpa bhë -a -wo -ya -kë 'ö 'sɛ -yö
 □zluun. 'Kɛɛ do 'kwa- wo □nɛ pë 'to 'go -wo 'ö- -kë
 kwa -dhë 'ö tɔɔ: A -dho -a 'bhaa kë 'zü -dëüwo;
 'sɛ -dho □zluun 'dhö 'kɛɛ dhang- -dho □zluun 'pö.

27 -Wo kpö 'ö -kë «'zü -dëüwo» 'ka bhë -ya -zɔn
 □nɛ pë -nu 'wo -kë 'ö 'wo -da bhë -wo -dho vin
 'ö -an 'plɛ 'gü -yö -siö kö -a mɛ 'ö 'yaa vɪnpɛ 'ka
 -yaan kë -dhö.

28 □Dhɛ 'ö 'dhö, (n dhegluzë -nu,) □dhɛ kë □nɛ
 -Zlan □ya kwa -ya -gludédhɛ 'ö 'yaa vin -a 'gü -a
 këmɛ 'ka bhë, kö -yö 'to kwa 'yaan, kö yuö kë -kɔ
 'kwa -dho -a kaa kö -yaan dhi -a -dhë bhë 'kwaan-
 kaa, -a □bhlë -ya -sü waa- -suö -a -dhë -sü 'ka.

29 Bhii kwa -bha -Zlan 'ö bhë, -yö -kë □nɛ 'siö
 'dhö, 'ö □ya kë 'ö pë -nu 'gü □siö.

13

Kë -kɔ 'ö -Zlan -dhë -së

¹ (N dhegluzë -nu,) kö □kun 'ka ka bo ka 'ko -nu
 -dhɔ kë -sü 'ka Klito 'gü, ka -bha -kë dhegluzë -nu
 'ka -sü -wun 'gü!

² Kö □kun 'ö ka -zlö -yö -trö -nia -nu 'wo nu -na
 ka -ta bhë -an -kun -së -sü 'ka; 'ö tɔɔ mɛ 'bhaa
 -nu -wo -Zlan -bha bɔmɛ -nu -nia -kun wo -gɔ
 kɔɔ, 'kɛɛ waa- □tei' do □nɛ -Zlan -bha bɔmɛ -nu
 -mü.

³ Ka -zo -yö -büö mɛ -nu 'wo -kanso 'gü bhë -an
 'ka □nɛ -dhɛ 'wo- pö -a -bha ka -nu □nɛ ka -kanso
 'gü -a 'dhö. Mɛ -nu 'wo -an 'klo bho -na, ka -zo
 -yö -büö -an 'ka □nɛ -dhɛ 'wo- pö -a -bha ka -nu
 □nɛ 'ö 'klobhɔdhe do bhë 'ka- 'gü -a 'dhö.

⁴ Dhe waa- ö □gɔn -an -bha -kë 'ko 'piö -sü bhë,
 -yö kë pë 'ö mɛ 'plɛ -wa □bhlë -ya -a 'ka; kö □kun

'ö dhebo -yö ö □gon to 'ö □nië 'iin ö goon- -yö ö boo to 'ö □nië. 'Ö too -yö dhe 'piö o, -yö goon- 'piö o, -Zlan -bha za -yö -dho □soonkëme -nu kun.

⁵ Kö □kun 'ö 'ka ka □kwaa- ka -de -zü 'ö 'wëüga -dhö -yö -ziö ka 'gü ka 'ta 'sü -ko -nu 'gü. Pë -nu 'wo ka -go -wo ka -zo 'kun bhii -Zlan -ya -pö: *N -zlö 'ka 'dho trö ü -wun 'ka, n 'ka 'dho kan ü -bha 'gbëdhö.*

⁶ □Ya kë 'dhö kö kwa -moa 'kwa kwa -zo yö -Zlan -bha -a pö -sü 'ka □ne: *Kwa Dëme bhë □ne 'ö too -nu n -dhë -me; 'suö 'ka 'dho n kë. □Ya kë 'dhö kö -më 'kpaan 'ö mëbheedhe dhoë- kë n 'ka e?*

⁷ -Yö ka -go 'dhiö me zii -nu 'wo -Zlan -wo □blëe ka -dhë bhë, ka -zo -yö -büö -an 'ka. -Kö 'ö -an -bha -tosiadhe 'gü 'kpongtaa zö 'ö -an wo -ko -yö □kaa' 'iin 'ö 'wo ga bhë, -ka ka -zo 'ta -a 'gü kö -an -bha -zo -yö -Zlan -bha -ko 'ö bhë 'ka- 'sü 'pö 'dhë!

⁸ 'Ö too Yesu Klito bhë, -ko do 'ö □kaa' 'kpa bhë, 'ö- 'ka □dëe, 'ö dho toë 'dhö -kplawo.

⁹ Kö □kun 'ö 'ka ka □kwaa- me -nu -zü 'ö 'wo nu ka -püö □dhia -Zlan gba -ko □suu'- -de dhe -zë -nu 'vlanvlan 'ka. □Yö -së kö -Zlan -bha 'glusë -yö kwa -zo -gban; bhii yaa 'dhö kë tong do -wo -nu 'wo -gban -bhöpë -nu -bha -an 'ka. Me -nu 'wo wo -de nu -na 'wun -nu □suu'- bhë -an -dhë bhë, waa pë gbe yö -a 'gü do.

¹⁰ Kë- wo bhë, slabhome -nu 'wo 'dho -na Zuifö -nu -bha -Zlan -gba -a 'gü -ko 'gü, 'ö 'wo sla- bho -na sla- bho -a -ta -pë -ta bhë, pë -nu 'wo 'go -na kwa -bha sla- bho -a -ta -pë -ta bhë -an □dua' 'yaa -mü kö -wa -bhö.

11 'Ö bhii □ya kë 'kpa, -an -bha slabhome □va -yö wü -nu 'wo bhë -an fei -sü 'ö dho -a 'ka -dhe 'slööslö -dhe □duö -bha, 'yö- -kë sla- 'ka me -nu -bha □soon yaa -nu -bho -an -bha -sü 'ka. 'Kee kë-wo 'dhö bhë, wü -nu 'wo bhë, -wo -an -güö wo -bha pö- □taa -bha.

12 Pë 'ö -kë 'ö Yesu -bha ga -sü bhë 'ö -kë pö- □taa bhë 'ö bhë -yö kë 'dhö kö -yaan 'següme -nu kë 'slööslö ö -de fei 'ka.

13 □Ya kë 'dhö, (n dhegluzë -nu,) -kwa □luu'- 'kwa 'dho Yesu 'piö pö- □taa kö 'wun -nu 'ö bɔ -an 'gü bhë, kwa -nu 'kwa bɔ -an 'gü kwa -bha -tosiadhe 'gü.

14 'Ö tɔɔ pödhe 'ö dho kë kwa □plöödhe 'ka □toöpö 'ka 'yaa 'kpongtaa zö. Kö -a me 'ö dho kë -dhö -dhekpao □dhia' -bha bhë □ne 'ö 'kwa- □me' -na bhë.

15 □Ya kë 'dhö kö pë dho kë zlöö 'ö tɔɔ kwa -bha -Zlan bhë, -a 'tɔbhɔsü □ne, 'kwa dhoë- wo □ne gbaɔpë 'kwa bɔ -a 'ka Yesu -ta -kplawo -a 'dhö. 'Ma- pö 'dhö kö a- -pö 'kwa 'we -a 'tɔ 'piö -kplawo kwa 'dhi -wo 'ka.

16 Kö □kun 'ö ka -zlö -yö -trö 'wun -së kë -sü waa- -nu ka 'ko -nu -dhë -sü 'gü. -A -kë 'dhö -sü □ne 'ö tɔɔ sla- giagia 'ö- -wun 'yi -yö -kan -Zlan 'dhi.

17 -Ka 'wun ma 'dhiö -sü me 'ka -me -nu -ta, 'ka ka -gɔ □yɔɔ' -an -dhë bhii -wo wo -zo -kë ka -bha 'ta -sü -Zlan -bha zian -ta -kɔ 'piö; 'ö tɔɔ -Zlan -dho ka -gɔ -wun □dhe' kɔɔ -an -gɔ. 'Ö □ya kë □ne 'ka 'wun ma -an -ta, -wo -dho wo -bha yuö kë □zuögludhi 'ka. 'Ka 'wun -nu kë 'pö -kɔ 'bhaa 'gü, -an □zuö' 'glu 'kaa dhi; 'ö □ya kë 'dhö -a □truën-

-dho kë ka -gɔ -më 'ka ε?

Wekadhe waa- -wo -kaanta -nu

¹⁸ -Ka □bhεa' yi -wun 'gü -kplawo, bhii yi- 'wun -dɔ □nε 'wun -dan 'kuë -kɔ -së -yö yi 'gü 'ö 'yi- 'piö kö yi kë -kɔ -yö kë -dhö -dhe 'saadhö 'gü, 'yi 'wun -së kë.

¹⁹ A- -dhe ka -gɔ kö 'ka □bhεa' -Zlan -dhë giagia 'ka kö -yö 'we -a -bha, 'a 'yε n 'zü 'a nu ka 'piö 'ma 'zodhö.

²⁰ -Zlan -yö kwa Dëmε Yesu 'ö kwa -maakëmε □va 'ka bhë -a -bho ga 'gü. 'Kεε -yö □bɔa' -a fεi 'ö -dhikuédhe 'ö dho to 'dhö □toëpö 'ka bhë -a -ta.

²¹ Yö 'ö □zuöyagluu 'dhoë- -gɔ bhë -yö 'wun -së kë -sü -faan nu ka -dhë kö 'kaan- -a -dhi -a -dhë -wun kaa. Pé 'ö -dhi -a -dhë, -ya -kë kwa 'gü bɔa Yesu Klito 'gü -sü 'ka. Kö 'tɔbhɔdhe -yö kë Yesu Klito -bha 'ka □toëpö 'ka! Amen.

²² N dhegluzë -nu, □bhεa' 'a- wo ka -dhë: Mε □daan' -wo -nu 'a- -ya 'sëédhe □nε -a 'gü □nε, -ka ka 'gü dɔ 'gbee- 'ka -an 'kun -an 'kun -kɔ 'ka, yö □ga 'ö 'sëédhe □nε 'ö yaa □gbiin bhë.

²³ □Ya 'go mü, -yö kë ka 'yaan □nε kwa dheglu Timote bhë □ya 'go -kanso 'gü; □ya kë □nε □ya nu □ya -lo n 'piö 'nö -dhekpaɔyi 'ö □nε -a 'ka, yi -nu yi -dho nu -bhɔdhia kë □dhia ka □plöö 'ma.

²⁴ -Yö ka -gɔ 'dhiö -mε -nu 'saadhö waa- -Zlan -bha mε -nu 'saadhö 'ka 'ma, 'ma 'we kaa. Kwa dhegluzë -nu 'wo Itali -sε 'gü □wa 'we kaa.

²⁵ Kö -Zlan -bha 'dhuë- -yö 'to ka 'saadhö ka 'piö!

'WUN SĚ -NAǾ 'SĚĎDHE

Dan: 'WUN SĚ -NAǾ 'SĚĎDHE New Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

74f67de7-5f93-5988-92e9-b1a45247636e